Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 110 | Łódź, Poniedziałek, 12 maja 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, י' איר תרצ"ה | № 110

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

געשטארבן מארשאל יוזעף פילסודסקי

דאס גאנצע לאנד אין טרויער

ווארשא, 12 (טעלעפאניש)

היינט איז געשטארבען יוזעף פיל-סודסקי, דער ערשטער מארשאל פון פוילען.

א זייגער 8 מיט 45 מינוט אין אוונד האט מארשאל פילסודסקי אויסגע-הויכט די נשמה אין פאלאץ פון בעל-ווערער.

אין מאמענט פון אפשטארבען איז ביים מארשאלס קראנקען-בעט געשטא-נען די פאמיליע און פארשטעהער פון דער רעגירונג.

פארן אפשטארבען האט אפגע-ריכט א תפילה דער גלח ה'ה. וולא-דיסלאוו קארניאלאוויטש.

די קראנקהייט

ווארשא, 12 (טעלעפאניש)

מארשאל פילסודסקי איז קראנק געווארען מיט עטליכע חדשים צוריק.

דעם קראנקען מארשאל האבען געהיילט פראפ. ווענקעריך פון וויען און גענעראל ד"ר רופערט.

לעצטענס האט דער געזונד-צושטאנד פון מאר-שאל שטארק זיך פערערגערט. די דאקטוירים, וועל-כע האבען געהיילט דעם קראנקען מארשאל האבען פעסטגעשטעלט א ראק פון מאגען און לעבער.

שבת דעם 11 מאי האט דער צושטאנד פון מארשאל שטארק זיך פערערגערט; ער האט בעקו-מען א בלוט-שטורץ אין מאגען, וואס האט דערפיהרט צום טויט, וועלכער איז געקומען היינט 8.45 אוונד

די באלזאמירונג

ווארשא, 12 (טעלעפאניש)

דעם טויטען קערפער פון מארשאל פילסודסקי האט באלזאמירט פראפ. ווענגעבאך.

בעת זיין קראנקהייט האט מיט'ן מארשאל פיל-סודסקי זיך פערנומען פולק. ד"ר מאזאלאווסקי און מאיאר ד"ר כולאנאוויטש.

ווענדונג פון מלוכה-פרע-זידענט צום פאלק

ווארשא, 12 (טעלעפאניש)

דער מלוכה-פרעזידענט איגנאצי מאשטשי-צקי האט נעכטען אין אוונד געהאלטען א רעדע, וואס האט ענטהאלטען פאלגענדע ווענ-דונג:

צו די בירגער פון דער רעפובליק!

מארשאלעק יוזעף פילסודסקי האט פער-ענדיגט זיין לעבען.

דער פערשטארבענער האט זיין לעבען לאנג פערקערפערט מיט זיך דעם געניוס פון שעפע-רישען געדאנק און שטארקען ווילען. אויס-שליסליך מיט די אייגענע כוחות האט יוזעף פילסודסקי געפיהרט אלע זיינע יאהרען א פער-עקשנ'טען קאמף פאר דער אונאפהענגיקייט פון פוילען. די בעפרייאונג פון דער פוילישער ערד און פון פוילישען פאלק איז געווען די לע-בענס-מיסיע פון דעם, וועלכער האט מיט שטאלץ געטראגען די פאהן פון פוילישען גייסט.

פאר זיין מיהפולער ארבייט האט פילסוד-סקי געזעהן ביי זיין לעבען די לעבעדיגע פרוכט פון תחית-המתים אויפגעשטאנענעם פוילען, די שטארקע לעבעדיגע ארמעע.

ער האט אונז איבערגעלאזען א ירושה, וועלכע מיר דארפען טראגען מיט גרויס מסירת נפש.

די פעהנער פון פוילען זענען פערהילט אין טרויער צוליבן אונאפשעצבארען פערלוסט פון גרויסען פוילישען העלד.

אין מיטען ברען פון זיינע שעפערישע אויפ-טוען לטובת זיין לעבענס-ווערק פוילען, האבען זיינע פיזישע כוחות לעצטענס זיך אויסגעלאזט.

דאס פוילישע פאלק דארף אבער געפינען די טרייסט אין דער גרויסער ירושה פון שטאר-קען געדאנק און שעפערישען ווילען, וואס דער קעמפער און בעפרייער פון פוילען האט אי-בערגעלאזט.

פרעזידענט איגנאצי מאשטשיצקי

ווארשא, שלאס, 12 מאי 1935.

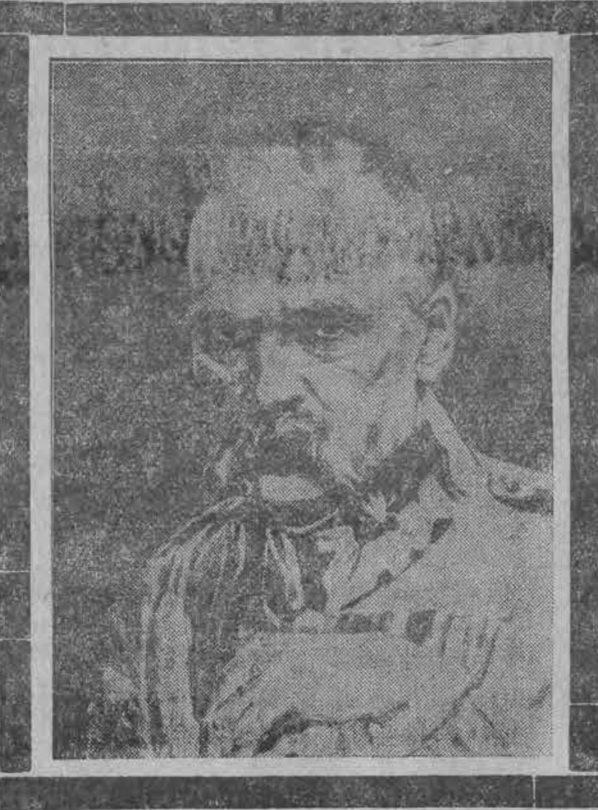

דער לעצטער טאג

ווארשא, 12 (טעלעפאניש)

די מעדיצינישע אויפזיכט איבער'ן מארשאל פילסודסקי בעת זיין קראנקהייט האבען געהאט געגן. ד"ר סטאניסלאוו רופערט און פולק. ד"ר סטעפאן טוקאנאוויטש.

דער נעכטיגער בלוט-שטורץ האט אפגעשוואכט דאס הארץ פון קראנקען מארשאל, וואס עס האט גורם געווען דעם גיכען טויט.

איבערגעריסען די ראדיא-אודיציעס

ווארשא, 12 (טעלעפאניש)

צוליב'ן טויט פון מארשאל פילסודסקי האט דער פוילישער ראדיא איבערגעריסען די אודיציעס און אין משך פון א גאנצער נאכט איבערגעגעבען קאמוניקאטען אין שייכות מיט'ן טויט פון מאר שאל פילסודסקי.

* * *

עס איז געשטארבען מארשאל יוזעף פיל-סודסקי.

די ידיעה האט ווי א שארף מעסער זיך איינגעשניטען אין הארץ פון דער עפענטליכ-קייט אין פוילען.

דאס לאנד איז געהילט אין טיפען טרויער צוליבן אוועקגעהן אין זיין אייביגער רוה פונם שעפער און הויפט-פילאר פון ניי-אויפגעלעב-טען פוילען.

דער טויט פונם רעפרעזענטאנט פון דעם עכטען, אומגעפעלשטען פוילישען ריטער האט אין אלעמענם הערצער ארויסגערופען א בע-גרעניצטען ציטער. דען אין אונזער צושרויפ-טער צייט פון פאליטישער וואקכאנאליע, וועל-כע פאדערט ענטשלאסענקייט און זאך-פער-שטענדניש פאר די אנגעלעגענהייטען פון טאג, פארן פראצעס פון היסטארישע געשעהענישען — האט די באמת -וואונדערבארע טעטיגקייט פון מארשאל יוזעף פילסודסקי ארויסגערופען די פערדינטע אנערקענונג ביי די ברייטסטע שיכטען פון פאלק.

זיין טיף עמפינדליכע נאטור האט מארשאל פילסודסקין אין די יאהרען פון זיין שטייגען אויפן לייטער פון דער שאפונג און ענטוויקלונג פון דער אונאפהענגיגער פוילישער מלוכה איהם ארויסגערוקט אין סאמע אויבענאן פון מלוכה-שאפערישע מעשים, מיט וועלכע ער האט דער-ווארבען פאר פוילען אנ'אנגעזעהן ארט אין דער פעלקער-משפחה אין אייראפא.

נישט אומזיסט איז דער נאמען פון מאר-שאל פילסודסקי שטענדיג געשטעלט געווארען אין איין רייה מיט די נעמען פון די גרויסע מלוכה-מענער פון די גרויס-מאכטען. פילסוד-סקי איז, אהן גוזמאות, געווען דער סינאנים פון וואהרהאפטער ריטערליכקייט און הויכער פאלקס-פיהרערשאפט.

דער טיפער רעספעקט, וועלכען דאס פאלק האט ארויסגעוויזען — און וועט עס אייביג ארויסווייזען — דעם פאטער פון נייעם, בע-פרייטען פוילען, איז נישט קיין יראת-הכבוד מחמת מוז. די ערפורכט, דער הויכער כבוד, מיט וועלכען דער בעפרייער פון פוילען איז ארומגערינגעלט איז א קוואליגער, אזא, וואס ווארצעלט אין אלע שיכטען פון דער בעפעל-קערונג, וואס בעוואוינט דאס היימלאנד פוילען.

דעם טיפען כבוד, וואס מען ווייזט ארויס יוזעף פילסודסקין, דעם שעף פון דער נייער פוי-לישער מלוכה, דעם ערשטען פוילישען מאר-שאל, דעם העכסטען פיהרער פון דער פוילישער בעוואפענטער מאכט איז, דער אויסדרוק פון הויכען לויב און אנערקענונג פארן מאן, וועל-כער האט מיט זיין גאנצען לעבען, קאמף און שאפען בעשאפען דאס גרויסע וואונדער, וואס איז שוין אריינגעשריבען אין די בלעטער פון דער וועלט-געשיכטע מיטן שטאלצען נאמען: פוילען. און פוילען בעדייט — יוזעף פילסוד-סקי.

פאר אונז, יודען, איז דער פערלוסט פון מאר שאל יוזעף פילסודסקי ביים איצטיגען מאמענט בעזונדערס פיהלבאר.

צוזאמען מיטן גאנצען פוילישען פאלק זע-נען מיר, יודען פון פוילען, שווער געטראפען מיטן טויט פון גרויסען פאלקס-מנהיג יוזעף פילסודסקי.

מוסאליני'ס אפמאך מיט די אראבער

(ירושלים, 12 (יט"א טעלעגראפיש)

דער עמיר אמסלאם האט פארעפנטליכט אין דער אראבישער פרעסע אן'אנטפער וועגן דעם אנגריף אויף זיין פערזאן אין צוזאמענהאנג מיט זיין בריף צום מופטי אין וועלכן ער באהויפטעט, אז מוסאליני האט געשלאסן אן'אפמאך מיט די אראבער.

אין דעם ענטפער באשטעטיגט דער עמיר אז אין פעברואר 1934, האט ער באזוכט מוסאליניען, ווען ער האט איבערגעגעבן 4 מעמארנאלען, און אז ס'איז געשלאסן געווארן אג'אפמאך, וואס איז גינסטיג פאר די אראבער.

איינוואנדערונגס-מעגליכקייטן פאר פוילישע יודן אין בירא-בידזשאן!

מאסקווע. (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט דער מיטטיילונג וועגן די נאהענטע איינוואנדערונגס-מעגליכקייטן פאר אויסלענדישע יודן קיין בירא-בידזשאן ווערט דער מאסקווער יט"א פארשטעהר ווייטער געוואהר, אז פאר די יאהרן 1935 און 1936 קומט אין בעטראכט די איינוואנדערונג נאר פון יודישע עמיגראנטן פון פוילן, רומעניען און אנדערע לענדער, וועלכע גרעניצן זיך מיט דעם ראטן-פארבאנד.

דאנעגאן אן איינוואנדערונג פון אויסלענדישע יודן פון ווייטערע לענדער קומט פאר די ערשטע יאהרן נישט אין בעטראכט.

אורטייל געגן דאנציגער סענאט

דאנציג, 12 (טעלעפאניש)

דאס העכסטע אדמיניסטראטיווע געריכט האט ארויסגעטראגן אן אורטייל וועגן באזייטיגן פון ווייטערע פאסטענס א רייהע באאמטע צוליב זייערע פאליטישע איבערצייגונגען.

דאס געריכט האט אנערקענט, אז הגם די באזייטיגטע באאמטע זענען סאציאליסטן, האט דער סענאט נישט געהאט קיין רעכט זיי צו באזייטיגן פון די פאסטענס.

יודישע קאמבאטאנטן ביים אינערן-מיניסטער

ווארשא, 12 (יט"א טעל.)

א דעלעגאציע פון יודישער קאמבאטאנטן, האט זיך היינט פארגעשטעלט דעם אינערן-מיניסטער. בעת דעם געשפרעך זענען ארומגערעדט געווארן אקטועלע ענינים, וואס זענען נוגע דעם פערבאנד.

א גרויס שטיק לאנד פון סיריען זאל צוגעטיילט ווערן צו ארץ-ישראל

ירושלים, 12 (יט"א טעלעגראפיש)

דער אראבישער „פאלעסטיין" טיילט מיט, אז בקרוב זאל א גרויסער שטח טעריטאריע פון סיריען צוגעטיילט ווערן צו ארץ-ישראל. פון אנדערע קוועלען איז די ידיעה נישט באשטעטיגט געווארן.

לאדזער נייעס

בעשטראפט אינדוסטריעלער פאר נישט האלטען דעם אפמאך

(א) דער שטראף-רעפעראט ביים ארבייטס-אינספעקטאראט האט בעהאנדעלט די בעשולדיגונג געגען לייטער פון קינא-טעאטער „דאם לודאווי" קושניצקי, בעשולדיגט אין אויפהאלטען די גאזשעס פאר דעם קינא-פערסאנאל. קושניצקי האט זיך פערענטפערט, אז ער האט נישט געהאט קיין געלד. דאס האט איהם אבער נישט געהאלפען, ער ; ; ז בעשטראפט געווארן מיט 200 זל. אדער ארעסט.

* * *

דער אינהאבער פון הויז אויף פוצקא ג. אנטאני טראמשינסקי איז בעשטראפט געווארן מיט 3 טעג ארעסט פאר נישט בעצאהלען די וועכטערס, זייער גאזשע.

* * *

מ. שאק, אינהאבער פון מעכאנישער וועבעריי פיעטרקאווער 80 איז צוגעצויגען געווארן צו פעראנטווארטליכקייט פאר רייסען די לויגען, נישט קוקענדיג אויף דעם קאלעקטיווען אפמאך. שאק איז בעשטראפט געווארן אויף 1 חודש ארעסט און 1000 זל. שטראף.

רעוויזיע פון די טעלעפאן - טאריפען פאדערט די האנדעלס און אינדוסטריע קאמער

די האנדעלס און אינדוסטריע-קאמער אין לאדז האט זיך געווענדעט צום מיניסטעריום פון פאסט- און טעלעגראף מיט א מעמאריאל, אין וועלכען עס ווערט ערקלערט אז די ערמעסיגונג פון דעם פרייז פאר די אבאנענטען, וועלכע פיהרען ווייניגער ווי 200 געשפרעכען א חודש געהט אויף דעם חשבון פון די פירמעס און אינסטיטוציעס וואס פיהרען א גרעסערע צאהל געשפרעכען. ווייל שוין ביי 344 געשפרעכען א חודש שטייגט דער איצטיגער טעלעפאן אפצאהל אריבער דעם אלטען טאריף, דערביי וואקסט דער אונטערשיד נאך מעהר אויס צוליב דעם געהעכערטען אפצאהל פאר די איבערקאנטינגענט געשפרעכען און ביי 2000 געשפרעכען א קווארטאל איז דער אונטערשיד אין 20 זלאטעס (164 זל. אנשטאט 144) ווייטער שטרייכט די קאמער אונטער, אז פאר דער אויבענדערמאנטער גרופע אבאנענטען איז נישט בעקוועם אויך דער אופן פון חודש אפצאהל, ווייל עטליכע מאל אין יאהר זענען פאראן אזוי גערופענע טויטע סעזאנען (יום-טובים, חגאות, זומער צייט א.א.וו.) ווען די האנדעלס און אינדוסטריע פירמעס פיהרען א סך ווייניגער געשפרעכען און נוצען נישט אויס אפילו דעם נארמאלען קאנטינגענט דאס בעפרייט זיי אבער נישט פונם נארמאלען אפצאהל פאר'ן טעלעפאן.

געפינענדיג אז אין דער צייט ווען עס פאלען די פרייזען פון סחורות, און די פערדינסטען איז די העכערונג פון דעם טעלעפאן טאריף פאר א בעדייטענדער גרופע פון אבאנענטען, וועלכע עס שטעלען מיט זיך פאר די האנדעלס- און אינדוסטריע פירמעס, פון ווירטשאפטליכען שטאנדפונקט נישט קיין געווינשענע און שעדליכע ערשיינונג די קאמער ווייזט דעריבער אן אויף דער נויטווענדיגקייט איינצופיהרען נאך א טאריף „צע" פאר אבאנענטען וואס וועלען צאהלען 96 זלאטעס א קווארטאל פאר 1200 געשפרעכען, אזוי ארום וואלט דער טאריף „צע" ענטשפרעכט דער קאטעגאריע פון די אבאנענטען וואס פיהרען מעהרערע געשפרעכען.

גלייכצייטיג זאגט ארויס די קאמער איהר מיינונג וועגען אפצאהל פון די איבער קאנטינגענט געשפרעכען: אין אלע דריי טאריפען (א, בע, און צע) דארף א געשפרעך קאסטען נישט מעהר ווי 6 גר. ווייטער האט זיך די קאמער ארויסגעזאגט פאר צוריק שטעלען דעם קווארטאל סיסטעם פון אפרעכענען זיך פארן טעלעפאן.

אלטערטימליכקייטן אויסגעגראבן אונטער לאדז

5 (א) אויפ'ן שטח פון דארף סלאמאווא-קאשטשעלנא. טורעקער פאוויאט, האט מען מיט א קורצער צייט צוריק, בעת ערד - ארבייטען אנגעטראפען אויף אנ'אלטערטימליכען צמענטאזש.

וועגען דער דאזיגער ענטדעקונג האט מען מיטגעטיילט דעם ארכעאלאגישען מוזיי אין ווארשע אין דעם מוזיי אין לאדז.

עהערנעכטען האט מען אין דארף קאטשקי, ביים גראבען די ערד אנגעטראפען אויף אנ'אלטען טורהאן, אין וועלכען מען האט געפינען זאכען, וואס שטאמען פון דער פארהיסטארישער צייט.

מיט די ענטדעקטע אלטערטימליכקייטן און די ווייטערע אויסגראבונגען פארנעהמען זיך געניטע ארכעאלאגען פון ווארשא און לאדז.

„ארט" : געזעלשאפט צו פערשפרייטען מלאכה און ערד-ארבייט צווישען יודען „ארט" אין לאדז. „ארט"

היינט, מאנטאג, דעם 13 ד. ח. קומט פאר אין לאקאל פון סוחרים-פעראיין. פיעטריק. 73 א פארטראגס-אווענט א. ד. ט.

„ווי אזוי קאן מען געזונד מאכען דאס יודישע ווירטשאפטליכע לעבען"

עס בעטייליגען זיך: ד"ר לעאן בראמסאן פארזיצענדער פון דער עקזעקוטיווע פון צענטראל-פערבאנד „ארט" אין פאריז, ג. דעפוטאט פון דער ערשטער דומע, ד"ר יצחק שיפער ווארשא (ג. סיים-דעפוטאט) | אריינגאנג פריי לויט איינלאדונגען

ענטשולדיגונג.

איך ענטשולדיג זיך פאר'ן הערן מ. מיליאנער צוליב מיין נישט טאקטישע האנדלונג, וואס עס האט פעראורזאכט בחנם'דיג פערדרוס פאר ביידע.

מיט אכטונג

ס. קרינסקי, 7630

מזל-טוב

צו דער חתונה פון מיין חבר

פנחס גערבער

מיט פרל.

דארא פרענקעל

ווינשט א גליקליכע צוקונפט.

מ. גאלדמאן.

אריכת ימים און א גוט געזונד

ווינשען מיר אונזער פריינד און פרעזעס פון פעראיין „נושאי המטה" אין לאדז

ר' יוסף כזשאנאוויטש

צו זיין 70-יעהריגען געבורטס-טאג און ער זאל דערלעבען צו פייערן זיין 100-יעהריגען געבורטס-טאג אויף די בערג פון ירושלים.

ליפא ביין און פאמיליע

Dr. Zygmunt

Henrykowski

ספעציאל-ארצט פאר וועגערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע

וואוינט יעצט

9 טראוגוטא 9

טעל. 262-98

נעהמט אן פון 8 - 11 און פון 5—9 אווענד

פאר פרויען א ספעצ. ווארטע-זאל

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 11 פריה ביז 2 מיטאג און 5—9 אוו.

זונטאג פון 10—1 מיטאג

אלע ארט אנאליזען.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

Dr.

Wajnberg

ספעצ. פאר לונגען, הארץ- און סכלעראזו-קראנקהייט.

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

פאר גארד

בוזשומעריע

און לאמבארד- קוויטען

צאהלט די העכסטע פרייזען

אלזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

אויערן, נאז און האלז קלינק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועי אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטאריש פון 9-2 און פון 4-8 אוונט.

אונזער פריינד

ה' גוטערמאן און פרוי

צו דער בר-מצוה פון זייער ליבען

זוהן

ווינשען מיר פיל גליק און זיי זאלען דערלעבען פון איהם פיל נחת און פרייד.

פ. וויינטרויב און פרוי

אויפקלערונג.

אין שייכות מיט דער מעלדונג פון נטע סאז אין פרייטאג'דיגען נומער № 108 פון „נייעם פאלקסבלאט" שטעלען מיר פעסט, אז די גאנצע ערקלערונג איז שקר וכזב און עס איז דיקטירט געווארן פון געוויסענלאזע און אונפעראנטווארטליכע פערזאנען.

די פערוואלטונג פון מעטאל-צעך

פילסודסקיעגא 69. 7637

אכטונג, צייטונגס-פערשפרייטער

מיטגלידער פון פאמארסקא 15.

היינט, מאנטאג, דעם 13 מאי 7 אווענד קומט פאר צום ערשטען טערמין די יעהרליכע

גענעראל-פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) וואהל פון א פארזיצער, 2) קאסע-און פסח-עקציע-בעריכט, 3) וועהלען א פערוואלטונג.

אלע אונזערע מיטגלידער ווערן געבעטען צאהלרייך צו ערשיינען און פארצייגען ביים אריינגאנג די בעקומענע איינלאדונג

בעמערקונג: ביי א נישט גענוגענדע צאהל ערשינענע מיטגלידער צום ערשטען טערמין ווערט די פערזאמלונג פארקומען דעמזעלבען טאג א 8 זייגער אווענד צום צווייטען טערמין און ווערט זיין גילטיג ביי יעדע צאהל ערשינענע מיטגל.

די פערוואלטונג.

Z intencji zaślubin

p. Jakóba Szlamowicza

z panną

Andzią Fernbachówną

najserdeczniejsze życzenia składa

Tola Zylberberżanka

בעקאנטמאכונג.

מיר א גרופע אונטערגעשריבענע ביר-שענקער, מאכען בעקאנט דער אלגעמיינער בעפעלקערונג, אז מיר פערקויפען ווייטער ווי ביז איצט

10 גראשען א גלאז ביר,

נישט קוקענדיג אויף די שיקאנעס, וועלכע מיר האבען אויסגעשטאנען פון פערשידענע זייטען, זענען מיר געצוואונגען צו בעציהען פון דער פרעמד

די בעסטע קוואליטעטען ביר

דער פערקויף קומט פאר ביי:

יהושע סלעפוי, לאגיעווניצקא 2

בן-ציון פארזשענטשעווסקי, פראנציסקאנער 52

טאראנטשיק, בזשעזשינער 32

פליסער, זגערזשער 39

יצחק לובאכינסקי, אלטשטאט 1

און ביי ליפמאן שוואך, זאכאדניא 14.

7629

אויפפאדערונג!

אין נאמען פון איבער 300 פעראמעלטע שוסטער-מייסטער אין לאקאל פון צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד, פילסודסקיעגא 69. וואס איז פארגעקומען שבת-צונאכטס, דעם 11 ד. ח.

פאדערן מיר אויף די איצטיגע לייטונג פון שוסטער-צעך אין לאדז. פאלוד-ניאווא 22 איז פערלויף פון 7 טעג צו רופען א אלגעמיינע פערזאמלונג.

דאס פרעזידיום פון דער פערזאמלונג וואס איז פארגעקומען אין האנדווערקער-פערבאנד, פילסודסקיעגא 69.

7633

גען. רידז-שמיגלי שעף פון דער אַרמעי

בעפעהל צו דער אַרמעי פון גען. קאַספּשיצקי

טרויער-זיצונג פון דער רעגירונג

וואַרשאַ, 12 (טעלעפאָניש)

דער מיניסטאַרען-ראַט האָט אָפּגעהאַלטען אַ טרויער-זיצונג, בעת וועלכער דער מלוכה-פּרעזידענט האָט געהאַלטען די טרויער-רעדע. „צו די בירגער פון פוילען". די טרויער-רעדע איז אויך איבערגעגעבען געוואָרען דורכ׳ן ראַדיאָ.

נאָך דער זיצונג פון דער רעגירונג איז דער פּרעמיער סלאַוועק אַוועק אין שלאָס, וואו ער איז אויפגענומען געוואָרען דורכ׳ן מלוכה-פּרעזידענט א־יף אַ לענגערער אוידיענץ.

דער מיניסטאַרען-ראַט גיט אָפּ כבוד דעם טויטען מאַרשאַל

וואַרשאַ, 12 (טעלעפאָניש)

12 ביינאַכט, נאָך דער זיצונג פון מיניסטאַרען-ראַט, איז די גאַנצע רעגירונג מיט׳ן פּרעמיער סלאַוועק אין דער שפּיץ אַוועק אין בעלוועדער, כדי אָפּצוגעבען כבוד דעם פאַרשטאָרבענעם מאַרשאַל פּילסודסקי.

מלוכה-פּרעזידענט עהרט דעם טויט פון מאַרשאַל פּילסודסקי

וואַרשאַ, 12 (טעלעפאָניש)

דער מלוכה-פּרעזידענט איז אַוועק אין בעלוועדער, כדי אָפּצוגעבען כבוד דעם פאַרשטאָרבענעם מאַרשאַל פּילסודסקי.

רעגירונג ערקלערט טרויער

וואַרשאַ, 12 (טעלעפאָניש)

די רעגירונג האָט צוליב׳ן טויט פון מאַרשאַל פּילסודסקי ערקלערט טרויער אין גאַנצען לאַנד.

גען. רידז-שמיגלי

שעף פון דער אַרמעי

וואַרשא, 12 (טעלעפאָניש)

דער מלוכה-פּרעזידענט האָט נאָמינירט אַלס גענעראַל-אינספּעקטאָר פון דער פּוילישער אַרמעע דעם גענעראַל רידז-שמיגלי.

לייטער פון קריגס-מיניסטעריום

וואַרשאַ, 12 (טעלעפאָניש)

דער מלוכה-פּרעזידענט האָט נאָמינירט אַלס דעם לייטער פון קריגס-מיניסטעריום דעם ערשטען וויצע-קריגס-מיניסטער בריגאַדע-גענעראַל טאַדעאוש זביגניעוו קאַספּשיצקי.

בעפעהל צו דער אַרמעי

וואַרשאַ, 12 (טעלעפאָניש)

דער ניי-נאָמינירטער לייטער פון קריגס-מיניסטעריום גענעראַל קאַספּשיצקי, האָט אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל צו דער אַרמעע, אין וועלכען עס ווערט מיטגעטיילט וועגען טויט פון שעף פון דער פּוילישער אַרמעע. דער טויט פון מאַרשאַל פּילסודסקי, ווערט געזאָגט אין בעפעהל, איז אַ שווערער קלאַפּ פאַר דער אַרמעע, דאָס טאָר אָבער נישט אָפּשוואַכען אונזערע פליכטען און די דיסציפּלין פון זעלנער.

אויפ׳ן טאָג פון 13 מאַי בעפעהל איך: פאַר׳ן פראָנט פון דער אַרמעע זאָל מען אַדורכלייענען דעם טרויער-אויפרוף פון מלוכה-פּרעזידענט וועגען טויט פון מאַרשאַל פּילסודסקי.

אויף די מיליטערישע פעהנער זאָל אַרויפגעלעגט ווערען דער פּוילישער אָדלער געהילט אין קרעפּ. די אָפיצירען זאָלען אָנטון שוואַרצע טרויער-בענדער.

שטריכען פון יוזעף פּילסודסקיס ביאָגראַפיע

מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי איז געבוירען געוואָרען אין יאָהר 1867 אין סולאָוו. זיינע עלטערן האָבען זיך אויסגעצייכענט מיט געוואַלדיגען פּאַטריאָטיזם. די מוטער האָט דעם יונגען יוזעף אויסגעבילדעט אין שטרענג פּאַטריאָטישען גייסט. ביי זיינע עלטערן איז יוזעף פּילסודסקי געבוירען געוואָרען אַלס 4-טער זוהן.

זיין ברודער בראָניסלאַוו איז געווען אַ בעריהמטער רייזענדער און נאָהענט בעפריינדעט מיט וואַצלאַוו שערעשעווסקי.

מיט דער אידעע צו בעפרייען פוילען איז יוזעף פּילסודסקי בעפליגעלט געוואָרען אין די גאָר יונגע יאָהרען. צוזאַמען מיט אַ רייה פּוילישע רעוואָלוציאָנערען, האָט דער יונגער יוזעף געשאַפען די פּאַרטיי פון די פּוילישע סאָציאַליסטען, וועלכע האָט אין די צאַרישע צייטען געפיהרט אַן׳אונטערערדישע אַרבייט. זיין רעוואָלוציאָנערע אַרבייט האָט איהם אַריינגעבראַכט אויף לאַנגע יאָהרען אין פיל תפיסות. וואוהין פּילסודסקי איז אין זיינע יונגע יאָהרען פאַרשיקט געוואָרען. האָט ער זיך אַרויסבעקומען אַ דאַנק דעם, וואָס ער האָט סימולירט משוגעת.

אין זיין צייט איז יוזעף פּילסודסקי געפאָהרען קיין יאַפּאַן, כדי צו געווינען דעם יאַפּאַנישען מיקאַדאָ פאַר זיינע אידעען צו בעפרייען פוילען פון דער צאַרישער קנעכטשאַפט. זיין פּלאַן אין דער ריכטונג איז צושטערט געוואָרען אַ דאַנק דעם פיהרער פון דער פּוילישער נאַציאָנאַלער דעמאָקראַטיע (נ.ד.) ראָמאַן דמאָווסקי, וועלכער איז געווען געגנויגט פאַר דער הערשאַפט פון צאַר.

די רעוואָלוציאָנערע אַרבייט האָט פּילסודסקי געפיהרט צו פיל ריזיקאַלישע אונטערנעהמונגען, וועלכע האָבען געשטעלט אין קאָן זיין לעבען. די דאָזיגע טעטיגקייט האָט איהם אויך פאַרוואַנדעלט אין רעדאַקטאָר, זעצער, קאָרעקטאָר און קאָלפּאָרטעור פון אונלעגאַלען „ראַבאָטניק", וועלכער איז געדרוקט געוואָרען דורך פּילסודסקי׳ן אין אַ קעלער אין לאָדז אויף וואַסכאָדניאַ-גאַס, וועלכע איז שפּעטער אַ דאַנק דעם פאַראייביגט געוואָרען מיט׳ן נאָמען פון ערשטען פּוילישען מלוכה-מאַן אינ׳ם בעפרייטען פוילען.

אין 1914 האָט יוזעף פּילסודסקי געשאַפען די בעוואָפענטע אָרגאַניזאַציע „סטזשעלעץ" און אין דער שפּיץ פון דער „סטזשעלעץ"-מחנה אין 1914 אַרויס אין גאַס אונטער׳ן לאָזונג צו בעפרייען פוילען פון צאַרישען יאָך.

טרויער אין קראָקאָ

קראָקא, 12 (טעלעפאָניש)

די ידיעה וועגען טויט פון ערשטען פּוילישען מאַרשאַל איז אהער אנגעקומען ביינאַכט און אַלמעטום אַרויסגערופען אַ דערשיטערענדען איינדרוק. אין די גאַסען פון שטאָט האָבען זיך בעוויזען אום זיסטע עקסטראַ אויסגאַבען פון די צייטונגען, און אַלע עפענטליכע לאָקאַלען זענען פאַרשטומט געוואָרען די אָרקעסטערס. די פאַרוויילונגס-לאָקאַלען זענען אַלס צייכען פון טרויער געשלאָסען געוואָרען. כאָטש ס׳איז געווען שפּעט ביינאַכט האָט אין שטאָט געהערשט אַ שטאַרקע בעוועגונג. איבער די הייזער זענען באַלד אַרויסגעהאָנגען געוואָרען טרויער-פעהנער.

היינט אַ טרויער-טאָג

וואַרשאָ, 12 (טעלעפאָניש)

צוליב טרויער האָט די רעגירונג אויף מאָנטאָג דעם 13 ד. ח. אָפּגערופען אַלע פאָרשטעלונגען און פאַרוויילונגען אין גאַנצען לאַנד. דער פּוילישער ראַדיאָ וועט אַ גאַנצען טאָג שטעהן אויסשליסליך צו דינסט פאַר אינפאָרמאַציעס אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן פּילסודסקי-טרויער.

די טרויעריגע בשורה אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 12 (טעלעפאָניש)

די ידיעה פון טויט פון מאַרשאַל פּילסודסקי האָט זיך בליץ-שנעל פאַרשפּרייט איבער דער שטאָט. די שטאָט איז באַלד איינגעהילט געוואָרען אין טרויער. אויף די גאַסען זאַמלען זיך מאַסען מענשען און רעדען וועגען דער טרויעריגער געשעהעניש. אין פאַרשידענע פּונקטען פון דער שטאָט זענען אויסגעשטעלט געוואָרען ראַדיאָ-הילכערס, וועלכע גיבען איבער פּרטים פון דעם מאַרשאַל׳ס טויט.

דער איינדרוק אין אויסלאַנד

פּאַריז, 12 (ספּ. טעל.)

האַוואַס-אַגענטור מעלדעט פון וואַרשאָ:

אַ זייגער 8 מיט 45 מינוט אין אָוונד איז מאַרשאַל פּילסודסקי געשטאָרבען. ס׳איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַ ראַק-קראַנקהייט אין מאָגען. דער מיניסטאָרען-ראַט האָט בעשלאָסען אַרויסצולאָזען אַן׳אויפרוף צום פאָלק. פאַר דער רעזידענץ פון מאַרשאַל זאַמלען זיך מאַסען מענשען. די ידיעה וועגען פּילסודסקי׳ס טויט האָט זיך פאַרשפּרייט מיט אַן׳אונגעהויערער שנעלקייט. דער טויט פון מאַרשאַל פּילסודסקי איז פאַר פוילען אַ שווערער קלאַפּ, הגם די נייע קאָנסטיטוציע איז שוין אָנגענומען. דער פּרעמיער סלאַוועק, ווי דער פּרעזידענט מאָשטשיצקי זענען די פאַרטרויאונגס-מענער און פריינד פון מאַרשאַל. אין זייערע הענד איז אויפ׳ן גרונד פון דער נייער קאָנסטיטוציע אי בערגעגעבען די אויסגעברייטערטע מאַכט.

בערלין, 12 (ספּ. טעל,)

די ידיעה וועגען טויט פון מאַרשאַל פּילסודסקי וואָס איז אָנגעקומען קיין בערלין 11 אָוונד, האָט דאָ געמאַכט אַ שווערען איינדרוק. אין דער פּוילישער קאָלאָניע אין בערלין האָט די מיטטיילונג געמאַכט אַ דערשיטערענדען רושם. מען איז געגאַנגען אין דער פּוילישער אַמבאַסאַדע אָנפרעגען, צי די ידיעה וועגען מאַרשאַל׳ס טויט טויט איז אַ ריכטיגע.

דער „פעלקישער בעאָבאַכטער" האָט אַרויסגעגעבען אַן׳עקסטראַ-אויסגאַבע, אין וועלכער די ידיעה וועגען טויט פון מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי איז געבראַכט געוואָרען אין אַ שוואַרצער ראַהם. דער אָפיציעלער נאַצי-אָרגאַן שרייבט זעהר וואַרים וועגען פאַרשטאָרבענעם מאַרשאַל און זיינע פאַרדינסטען פאַר פוילען.

בערלין, 12 (ספּ. טעל.)

פון מאָמענט, ווען די ידיעה וועגען מאַרשאַל פּילסודסקי׳ס טויט איז אָנגעקומען קיין בערלין, איז די טעלעפאָנישע פערבינדונגען מיט ווארשא געווען אזוי בעזעצט, אז אויף א געשפּרעך בערלין—ווארשא האט מען געמוזט ווארטען 1 שעה צייט.

פּראָג, 12 (ספּ. טעל.)

די טשעכאָסלאָוואַקישע ראַדיאָ האָט געבראַכט די ידעה וועגען טויט פון מאַרשאַל פּילסודסקי און איבערגעריסען די אוידיציעס מיט׳ן אָפּשפּילען שאָפּענס טרויער-מאַרש.

גרויסער טרויער אין לאָדז

אָפּגערופען היינט טעאַטער-פאָרשטעלונגען, פאַרוויילונגען און קינאָ-שפּיל — היינט ווערען אַרויסגעהאָנגען פעהנער, נעהילט אין שוואַרצען

די ידיעה וועגען טויט פון מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי האָט נעכטען אָוונד זיך פאַרשפּרייט אין לאָדז מיט אַ בליצאַרטיגער שנעלקייט. וואו מען איז געגאַנגען, וואו מענשען זענען זיך צונויפגעקומען, האָט מען מיט נייגיר געפרעגט וועגען דער ריכטיגקייט פון דער ידיעה, וועלכע האָט אַלעמען זיך אויסגעוויזען אונגלויבליך.

אין אַלע עקען שטאָט, צווישען יונג און אַלט האָט די ידיעה וועגען טויט פון מאַרשאַל פּילסודסקי געמאַכט אַן׳ערשיטערענדען איינדרוק. די בעוועגונג אין גאַס איז געוואָרען כמעט אַ נערוועזע, דאָס אַלגעמיינע געשפּרעך איז געווען דער טויט פון שעפער פון נייעם פוילען.

צו דער רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" זענען מאַסען מענשען געקומען פרעגען פּרטים וועגען טויט פון מאַרשאַל. דער רעדאַקציע-טעלעפאָן האָט אַ גאַנצע נאַכט נישט אויפגעהערט צו קלינגען אין שייכות מיט׳ן טויט פון מאַרשאַל פּילסודסקי.

אין די גאַסען האָבען קופּקעלעך מענשען זיך צוזאַמעלט, כדי אַרומצורעדען די אומסגעריכטע בשורה וועגען טויט פון ערשטען פּוילישען מלוכה-שעף. פון אַלע זייטען האָט מען געהערט ווערטער פון בעדויערען, אַ קרעכץ, אַ זיפץ.

דער טויט פון מאַרשאַל פּילסודסקי האָט אין לאָדז אַרויסגערופען אַ פאַרשטענדליכען טרויער.

* * *

(—) אין שייכות מיט׳ן טויט פון מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי, פאָדערט אויף דער לאָדזער שטאָט-סטאַראָסטע פון היינט, מאָנטאָג, ביז צום אָפּרופען, אַרויסצוהענגען פאַר די הייזער די נאַציאָנאַל-פּוילישע פעהנער אַראָפּגעלאָזט אין דער האַלפט. די פעהנער מוזען זיין פאַרהילט אין שוואַרצער קרעפּ.

די סטאַראָסטווע האָט אויך פאַרוועהרט אַלערליי טעאַטער-פאָרשטעלונגען, פאַרוויילונגען און קינאָ-פאָרשטעלונגען, וואָס געווען בעשטימט אויף היינט מאָנטאָג.

—·—=——

מיניסטער לאַוואַל אין מאָסקווא

וואַרשאַ, 12 (טעלעפאָניש)

מיניסטער לאַוואַל איז היינט 9,40 פריה אַרויסגעפאָהרען קיין מאָסקווא נאָך אַ 2 טאָגיגען וויזיט אין וואַרשאַ. אויפ׳ן וואָקזאַל איז דער פראַנצויזישער מיניסטער געזעגענט געוואָרען דורכ׳ן אויסערן מיניסטער בעק און הערכערע בעאַמטע פון אויסערן מיניסטעריום א. א.

ביאַליסטאָק, 12 (טעלעפאָניש)

אויפ׳ן וועג קיין מאָסקווא איז מין. לאַוואַל אויפ׳ן ביאַליסטאָקער באַהנהויף אויסגעשטיגען פון וואַגאָן און ערקלערט דעם פאָרשטעהער פון דער פּוילישער טעלעגראַפען אַגענטור, אַז פון זיין רייזע אין פוילען האָט ער אַרויסגעטראָגען די בעסטע איינדרוקען.

מין. לאַוואַל אנגעקומען קיין מאָסקווע

מאָסקווא, 12 (ספּ. טעל.)

דאָ אהער איז אָנגעקומען דער פראַנצויזישער אויסערן מיניסטער לאַוואַל.

אויף דער גרעניץ איז לאַוואַל אָפּגעוואַרט געוואָרען דורכ׳ן פראַנצויזישען אַמבאַסאַדאָר אין מאָסקווא און דורך דער מערב אָפּטיילונג פון אויסערן קאָמיסאַריאַט וויינבערג.

די סאָוויעטישע פּרעסע צו לאַוואַל׳ס וויזיט

מאָסקווא, 12 (ספּ.) טעל.)

די גאַנצע מאָסקווער פּרעסע דרוקט גרויסע בעגריסונגס-אַרטיקלען צו דער געלעגענהייט פון מין. לאַוואַל׳ס בעזוך אין ראַטענפאַרבאַנד.

„איזוועסטיאַ" שטרייכט אונטער דעם פרידליכען פראַנצויזיש - סאָוויעטישען אָפּמאַך לעגענדיג דעם טראָפּ אויף דער וויכטיגקייט פון פּאַרטנער פון די סאָוויעטען אין דעם פּאַקט. די צייטונג ווייזט אָן אויף דעם כח פון דער רויטער אַרמעע אָנווייזענדיג אז די סאָוויעטען שטרעבען נישט צו פּערכאַפּען פרעמדע טעריטאָריעס און זענען ווייט צו וועלען מלחמה.

אין די אַרטיקלען לכבוד לאַוואַל׳ן פעהלען נישט קיין שטעכווערטלעך אויפ׳ן אַדרעס פון פוילען.

אָפיציעלער קאָמוניקאַט וועגען די געשפּרעכען

צווישען די מיניסטאָרען בעק און לאַוואַל

וואַרשא, 12 (טעלעפאָניש)

וועגען די געשפּרעכען צווישען די מיניסטאָרען בעק און לאַוואַל אין וואַרשא איז, אַרויסגעגעבען געוואָרען פאָלגענדער אָפיציעלער קאָמוניקאַט:

מיניסטער בעק און מיניסטער לאַוואַל האָבען בעת׳ן וויזיט פון פראַנצויזישען אויסערן-מיניסטער דורכגעפיהרט פריינדשאַפטליכע געשפּרעכען, וועלכע האָבען זיי געגעבען מעגליכקייטען פאַר אַ אָפענער און האַרציגער מיינונגס-אויסטויש. די טעמע פון די געשפּרעכען זענען געווען די ריכטיגסטע פּראָבלעמען אויפען געביט פון די געגענזייטיגע בעציהונגען ווי אויך אויפען געביט פון ענינים פון אַלגעמיינעם כאַראַקטער, פראַגען, וועלכע פאַרדינען אין איצטיגען מאָמענט די אויפמערקזאַמקייט פון ביידע רעגירונגען.

דער מיינונגס-אויסטויש איז געשטאַנען אונטערן צייכען פון צוטרוי און געגענזייטיגער עהרליכער פערשטענדניש. דער מיינונגס-אויסטויש האָט ביידע מיניסטאָרען געגעבען מעגליכקייטען פעסטצושטעלען, אַז זייערע בשותפות׳דיגע אָנשטרענגונגען איז געלענקט אין דער ריכטונג פון איינהאַלטען דעם שלום און די זיכערקייט אין אייראָפּאַ.

קאָנפערענץ פון אַלגעמיינע ציוניסטען

וועט פאָרקומען אין מיטען יוני

וואַרשאַ, 12 (יט"א טעלעפאָניש)

די קראָקאווער לייטונג פון וועלט פערבאַנד פון אַלגעמיינע ציוניסטען גיט איבער דער יט"א, אַז די קאָנפערענץ פון אַלגעמיינע ציוניסטען, איז אָפּגעלעגט געוואָרען אויפ׳ן מיטען יוני.

—————

פליישהאַוער בעקומען אַ מיאוסען אָפּשניט פון שווייצאַרישען פּרעזידענט

בערן, 12 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער דייטשער עקספּערט ביים פּראָצעס פון די „פּראָטאָקאָלען פון זקני ציון", פליישהאַוער, האָט בעזוכט דעם פּרעזידענט און זיך בעקלאָגט, אַז דער פּאָרזיצער פון געריכט האָט דערלויבט לאַזלען אויף אַ שאַרפען אופן אַנצוגרייפען דייטשלאַנד.

ווי דער יט"א-קאָרעספּאָנדענט דערוואוסט זיך, האָט דער פּרעזידענט געענטפערט, אַז דאָס געריכט אין דער שווייץ איז נאָך נישט גלייכגעשאַלטעט און אויב ער האָט אַ טענה, זאָל ער זיך ווענדען אויפען געריכטליכען וועג.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 13 מאי 1935

די יודישע פאליטיק אין פוילען נויטיגט זיך אין א פיהרערשאפט

פון ד״ר אברהם אינזלער

די פראגע פון דער קומענדיגער וואהל־ארדינאציע צום סיים און סענאט מאכען אקטועל דאס פראבלעם פון דער יודישער פאליטיק אין פוילען. וואס עס זאל נישט געשעהן, איז אבער ווארשיינליך אהן ספק, אז דער קאמף וועגען א יודישער פערטרעטערשאפט וועט נישט פארקומען אין בעדינגונגען פון א פרייער ארגאניזאציע פון דער יודישער עפענטליכער מיינונג און אז נישט תמיד וועלען די געוועהלטע האבען צו פערדאנקען זייער וואהל דער עפענטליכער יודישער מיינונג און וועט זיך נישט האלטען פערפליכטעט צו זיין פאר איהר פעראנטווארטליך.

וואו איז אבער די אינסטאנץ וועלכע זאל זיין בערעכטיגט צו רעדען און געניסען פון זיין צוטרוי?

מיר ווילען נישט אויף איינמאל לעזען דעם גאנצען קאמפלעקס פון פראגען פון עפענטליכען יודישען לעבען אין פוילען, מיר בעגרעניצען זיך אויף אנ׳ענגערען שטח אבער אויך דא איז דיזעלבע פראגע אקטועל. די הויפטראל אין עפענטליכען יודישען לעבען אין פוילען שפילט דער פוילישער ציוניזם אין בריימעסטען זין פון ווארט, וואו איז אבער די ציוניסטישע אינסטאנץ, וועלכע זאל פערטרעטען דעם ציוניסטישען לאגער אין אלפוילישען מאסשטאב?

די דאזיגע פראגע איז נישט ניי, אבער אין די היינטיגע בעדינגונגען ווידער אקטועל, ווייל עס איז מיט איהם פערבונדען נישט בלויז די ארגאניזאציאנעלע סטרוקטור פון פוילישען ציוניזם, נאר אויך די פראגע פון פיהרערשאפט אין עפענטליכען יודישען לעבען. דאס דאזיגע פראבלעם איז קיינמאל אין דער יודישער פאליטיק פון פוילען נישט געווען אזוי אקטועל און איז נישט געשטאנען גלייכצייטיג אונטער אזא פראגעצייכען.

ביז איצט זענען די פאליטישע קאמפען געגאנגען ארום פערזאנען, וועלכע האבען געהאט פערשידענע מיינונגען.

דערווייל איז געקומען א נייע ווירקליכקייט אין עפענטליכען פוילישען לעבען. די מיינונגס־פערשידענהייטען זענען נישט פערשוואונדען, עס איז אבער פערשוואונדען די שטעלונג צו ארגאניזירען די מיטארבייט און געקומען איז די נויטיגקייט פון צוזאמענווירקען. טאקע פאר דעם איינציגען צוועק צו בעשיצען דאס יודישע לעבען געגען א פולשטענדיגע אנארכיע. כדי צו פעראייניטליכען דעם אדרעס פון פעראנטווארטונג פון דער יודישער עפענטליבקייט, כדי פעסטצושטעלען א סאלידארע אויטאריטעט פאר דער יודישער פערטרעטונג, כדי צו שאפען א מאראלישען יסוד פאר דער פיהרערשאפט אין עפענטליכען יודישען לעבען.

ווער פיהרט אן מיטן פוילישען יודענטום? ווער פערטרעט דעם פוילישען ציוניזם אין קאמף וועגען דער יודישער עקזיסטענץ אין פוילען?

מיר בעמערקען דייטליך, כדי צו פערמיידען מיס פערשטענדנישען, אז די דאזיגע בעמערקונגען שטאמען נישט פון אומצוטרוי צום יודישען „קאלא". עפעס אנדערש איז א הסכמה אויף דער פאליטיק און עפעס אנדערש אומצוטרוי צו דער פאליטישער פיהרערשאפט, די לעצטע פרינציפיעלע חלוקי דעות צווישען „קאלא" - פרעזעס און דער מעהרהייט האט ענטפלעקט א מערקווירדיגע סיטואציע ווער רעפרעזענטירט די מעהרהייט פון דער יודישער עפענטליכער מיינונג? די מעהרהייט פון „קאלא" איז פעראנטווארטליך פאר איהר פאליטיק פאר די אינסטאנצען פון דער אלגעמיינער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין מזרח גאליציען. אלזא פון א טייל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע איז איין פראווינץ, נאטירליך, אז א דעפוטאט האנדעלט לויט זיין געוויסען, אבער די האנדלונג שטיצט זיך אויף דער עפענטליכער מיינונג, און פערבונדענדיג איינס מיטן צווייטען קומען מיר צו דער מסקנא אז אין נאמען פון דער מעהרהייט פון פוילישען יודענטום קומט צום ווארט די אנשויאונג פון דער יודישער מינדערהייט. צו וועמען וואלט געקאנט אפעלירען וועגען א הסכמה אויף זיין פאליטיק דער פרעזעס פון „קאלא" צו דער קראקאווער ארגאניזאציע? אבער אויך זי פערטרעט א מינדערהייט.

עס געהט נישט וועגען דער פערגאנגענהייט, נאר וועגען דער צוקונפט. נישט וועגען איין אפשטימונג נאר וועגען פעסטשטעלען די ריכטונג פון דער יודישער עפענטליכער ארבייט און פון דער יודישער פאליטיק, נישט אפילו וועגען מעריטום — אין דעם מאמענט — נאר וועגען דער פארמעלער זייט פון דער לעגיטימאציע. און דאס נישט אונטערן צייכען פון איצטיגען „קאלא׳ וואס ענדיגט זיך צוזאמען מיטן סיים, נאר אין נאמען פון דער צוקונפט.

ווער וועט בעשטימען די פיהרערשאפט פון דער יודישער פאליטיק אין פוילען? ווער וועט מיט דעם מאראלישען אויטאריטעט דעקען די טעטיגקייט פון דער יודישער פיהרערשאפט?

ביי די היינטיגע בעדינגונגען ווען עס וועלען אויפן יודישען חשבון עווענטועל אריינקומען אין סיים ווייניגע און צופעליגע יחידים, קאנען מיר זיך אפשר אבגעבען רעכענשאפט, אז אויף דער טאג־ארדנונג פון דער דיסקוסיע פון די פעראנטווארטליכע יודישע פאקטארען, לאמיר זאגען אין ציוניסטישען לאגער אין פוילען, מוז שטעהן דאס פראבלעם פון יודישער פיהרערשאפט, דער אופן פון זיין בעשטימונג און די פארם פון זיין פעראנטווארטונג.

דאס פוילישע יודענטום איז נישט קיין פארטיי, וועלכע מען קאן פערניכטען, עס וועט נישט פערשווינדען אפילו ביים אויסמעקען די געהעריגע פארלאמענטארישע פערטרעטונג פאר דער יודישער בעפעלקערונג. עס וועט עקזיסטירען און מוזען קעמפען פאר זיין עקזיסטענץ, דער ערשטער און וויכטיגסטער געבאט פון דער שעה איז די ארגאניזירונג פון א מאראלישען יסוד פון אלגעמיין יודישען צוטרוי פון אלע ציוניסטען אין פוילען פאר דער יודישער אנפיהרונג, פאר דער ציוניסטישער אנפיהרונג אין עפענטליכען יודישען לעבען.

מיר לאזען זיך נישט אריין אין פרטים נאר בעגרעניצען זיך צו בעלויכטען דאס פראבלעם גופא פאר א דיסקוסיע און צו געבען די איניציאטיוו פאר א פערשטענדיגונגס־קאנפערענץ פון די ציוניסטישע צענטראל - קאמיטעטען אין פוילען. כדי צו בעטראכטען דאס פראבלעם אין צוזאמענהאנג אדער אהן א צוזאמענהאנג מיט דעם אלטען אוניפיקאציע פראבלעם פון פוילישען ציוניזם בכלל. מיר וואלטען וועלען אז אזוי ארום זאל אויסגעמיטען ווערען די אומפערמיידליכע אנארכיזירונג פון עפענטליכען יודישען לעבען כדי צו פערהיטען אז צווישען דער יודישער און ציוניסטישער עפענטליכער מיינונג און דער יודישער פיהרערשאפט זאל נישט קומען א תהום, וועלכער פערטיפט זיך אין דער מאס, אין וועלכער די יודישע פיהרער דערווייטערען זיך פון מקור פון וועלכען עס שטראמט איינציג און אליין דאס מאראלישע רעכט פון אנפיהרונג.

מיר האלטען אז נאר אין דעם מאראלישען רעכט וועט שטעקען די לעגיטימאציע פון דער יודישער פיהרערשאפט אין סיים, און עווענטועל — אונאבהענגיג פון סיים־פערטרעטערשאפט—אין יודישען לעבען.

מערקווירדיג, אויסנאהמסווייז האט זיך געשטאלטעט די יודישע פיהרערשאפט, וועלכע איז געווען פערטרעטען דורכן יודישען „קאלא" אין דער לעצטער תקופה פון איצטיגען סיים די אויסנאהמסווייזע לאגע בעגרינדעט נאר דער כלל, אז דער אויטאריטעט פון דער יודישער פיהרערשאפט מוז זיך שטיצען אויף דעם צוטרוי פון אלע יודען אהן חילוק פון פראווינץ, אונאבהענגיג פון צוזאמענשטעל פון דער קומענדיגער פארלאמענטארישער פערטרעטערשאפט און אונאבהענגיג פון דער פראווינציאנעלער צוגעהעריגקייט פון די יודישע דעפוטאטען.

דאס דאזיגע פראבלעם קאן נישט בלייבען א פוסטע טעאריע, א ענטשפרעכענדע אלפוילישע אינסטאנץ דארף ווערען תיכף געשאפען.

א וואהל - נצחון וואס ערפיהלט נישט די האפענונגען

די פערגאנגענע וואך איז אין יוגאסלאוויען פארגעקומען וואהלען צום יונאסלאווישען פארלאמענט, צו דער סקופשטינא, די רעגירונג האט אפגעהאלטען א נצחון. דער ענדגילטיגער רעזולטאט האט פעסטגעשטעלט א פולשטענדיגען זיג פון די רעגירונגס - קאנדידאטען און זיי פערזיכערט א מערהייט. דאס ענדערט אבער נישט דעם פאקט, אז די הויפט האפענונג, וואס די רעגירונג האט געלעגט אויף די וואהלען איז נישט מקוים געווארען. זיי האבען נישט געבראכט צו דער פערשווינדונג פון די נאציאנאלע אונטערשידען, אדער לויט דער אפיציעלער טערמינאלאגיע — צו די רעגיאנאלע אונטערשידען. להיפוך, עס איז נאך בולטער אונטערגעשטראכען געווארען דער אנטאגאניזם וואס הערשט צווישען דעם מערבדיגען און מזרחדיגען טייל פון דער מלוכה, בעזונדערס צווישען סערביען, וואו דער ערפאלג פון פרעמיער יעפטיטש ליסטעס זענען געווען אזוי אימפאנירענד, אז ער האט איבערוואויגען די אלגעמיינע ליסטען אין גאנצען לאנד און כארוואציע וואו די וועהלער האבען מאסענווייז געשטימט אויף די אפאזיציאנעלע ליסטען.

וועגען די שטימען פון כארוואציען און דעם גאנצען מערבדיגען טייל פון דער מלוכה איז פארגעקומען דער פערביסענסטער קאמף, אין זאגזשעב און אין לובלאני האט דער פרעמיער געהאלטען זיינע צוויי לעצטע גרויסע וואהל רעדעס פארשטעלענדיג זיינע קאנדידאטען אלס די איינציגע וואס דרוקען אויס די אידעע פון דער אלגעמיין מלוכהשער פעראייניגונג און רעדענדיג וועגען מאנגעל פון א פראגראם ביים אנדערען צד.

און פאקטיש איז דער פראגראם פון אפאזיציאנעלען בלאק אונטער דער פיהרונג פון דר. מאטשעק געווען זעהר א שוואכער, די הויפטשוועריגקייט איז בעשטאנען אין נישט קענען פעראייניטליכען די שטעלונג פון די בעזונדערע אפאזיציאנעלע גרופירונגען, אפילו די הויפט אפאזיציאנעלע גרופע פון די כארוואטישע פויערים האט אייגענע פראגראמען. די מאקסימאלע פארערונגען זענען די ברייטסטע נאציאנאלע אויטאנאמיעס פאר סערביען, כארוואציען, און סלאוואקיען, אויף א יסוד פון א פלעביסציט וואס זאל אדורכגעפיהרט ווערען ביי יעדען פון די דריי פעלקער. די אפאזיציע וואלט אבער געווען צופרידען ווען זי וואלט דערווייל געקענט אדורכפיהרען דאס אפשאפען פון די קאנטאנען אויף וועלכע דאס לאנד איז אין 1931 איינגעטיילט געווארען און וועלכע זענען ספעציעל אזוי צוגעשניטען געווארען אז זיי זאלען פערווישען די ענטנאגראפישע און רעליגיעזע אונטערשידען.

אבער דווקא אין דער פראגע פון די דאזיגע קאנטאנען וויל די רעגירונג נישט איינגעהן אויף קיין שום קאמפראמיסען. צוזאגענדיג נישט אנצוווענדען די ביזאיצטיגע פאליטיק, פון צענטראליזאציע און אפילו א געוויסע „אויטאנאמיע" אין זין פון זעלבסט פערוואלטונג, האט אבער די רעגירונג כסדר, בעת דער וואהל אקציע בעטאנט, אז די קאנאטען זענען אונבעריהרליך. דער פרעמיער יעפטיטש האט אין א רעדע קורץ און שארף ערקלערט: מיר שטרעבען צו א פעראייניגונג פון פאלק, מיר שטרעבען צו א גליקליך און אנגעזעהען יוגאסלאוויען, דער ציל פון אונזערע שטרעבונגען איז א אייגהייטליכע מלוכה, מיט א ברייטע אויטאנאמיע פון די קאנאטען מיט א צענטראליזירטע מאכט; מיר שטרעבען צו א הארמאניע פון אלע געזעלשאפטליכע שיכטען."

אין דעם ענערגיש געפיהרטען קאמף פאר א נייער „סקופשטינא" האט זיך זייער רעגירונג נישט בעגנוגענד נאר מיט א זעהר געשיקטער פראפאגאנדע, און גוט צוגעגרייטע רעדעס און ארגומענטען, מען האט זיך בעמיהט צו צושמעטערען די אפאזיציע און מיט אנדערע מיטלען בעזונדערס שוין הארט פאר די וואהלען ווען דער ערפאלג פון דער אפאזיציע האט אנגעהויבען אנצונעהמען אונערווארטעטע און בעאונרוהיגענדע פארמען, א לענגערע צייט האט די אנטי־רעגירונגס אגיטאציע גענאסען פון א זעהר גרויסער פרייהייט, אין משך פון אפריל איז די פערהעלטנישמעסיגע טאלעראנץ פערוואנדעלט געווארען אין שארפע רעפרעסיעס.

דאן האט — פונקט אזוי ווי נאך דעם מארד פון קעניג אלעקסאנדער — דר. מאטשעק איבערגעשיקט צום פירשט רעגענט פאוועל א מעמאריאל מיט אנקלאגעס געגען דער רעגירונג נישט נאר וואס זענען פערבינדען מיט דער וואהל אקציע, נאר אויך פון אלגעמיינעם כאראקטער. דער בריף איז געהאלטען געווארען אין א היציגען טאן און האט זיך געענדיגט מיט דער ערקלערונג אז „די וואהלען אדורכגעפיהרט אויף אזא אופן ווי דאס טוט די רעגירונג פון יעפטיטשען קענען שוין לכתחילה ערקלערט ווערען פאר נישט גילטיג׳. דער מעמאריאל פון ד״ר מאטשעק האט בעצייכענט די פאליטישע לאגע פון יוגאסלאוויען אלס „אונערטרעגליך". ער האט פערזיכערט אז די פראקטיק פון רעגירען שטעהט אין א סתירה צו אלע דעקלאראציעס וואס יעפטישט האט אפגעגעבען ביים איבערנעהמען די מאכט" און אז „אלע הבטחות וואס זענען געמאכט געווארען נאכן טויט פון קעניג אלעקסאנדער, האבען זיך ארויסגעוויזען פאר פוסטע רייד".

דער רעזולטאט פון די וואהלען וועט דערווייל פאר דער רעגירונג נישט ברענגען קיין שום אונאנגענעהמע פאלגען, ווייל לויט דעם סיסטעם פון מאנדאטען בערעכנונג וועט די אפאזיציע איז דער סקופטשינא האבען נאר א קליינע מינדערהייט, פיהלענדיג אבער הינטער זיך א בעדייטענדן כוח צווישן די ברייטע שיכטען פון דער בעפעלקערונג וועלען זיי קענען נישט ווייניג צרות אנטון דער רעגירונג אין בעלגראד.

דאס וואַ-באַנק שפּיל פון היטלער׳ן

די גרויסע דייטשע אינדוסטריעלער טרייבען צו בעוואפענונגען

דעם „פאריזער טאגעבלאט" שרייבט מען פון בערלין: די עפענטליכע מיינונג פון דער וועלט וואס ערווארט פון היטלערס רעדע, וועלכע ער וועט אין דער נאהענטסטער צייט האלטען א בערוהיגונג פון דער אטמאספער, וועט ענטוישט ווערען. מיט א רחמנותפולען שמייכעל לייענט מען דא די פערשידענע מעלדונגען פון דער אזוי גערופענער ענגלישער גרויסער פרעסע, וועלכע נעהמט אן איהרע וואונש חלומות פאר עקזיסטירענדע פאקטען. די „בערלינער בערזען צייטונג" רעדט היינט זעהר אפענהערציג און שרייבט: „מען קען איבער דעם ברען מיט וועלכען מען בעמיהט זיך אויסלאנד צו מאכען די אסטראלאגישע נביאות נאר לאכען. די דייטשע רעגירונג האט זיך פון איהר ליניע נישט לאזען אראפפיהרען נישט דורך א דרוק פון דרויסען און אויך נישט דורך גוטע ווערטער. אויב דער ארגאן פון רייכסוועהר מיניסטעריום ערלויבט זיך ביי דער איצטיגער לאגע אזוי צו שרייבען קען מען זיך שוין פארלאזען, אז די דייטשע מאכטהאבער וועלען פון זייער פראגראם דאס קלענסטע נישט לאזען מקריב זיין.

און פאקטיש דערוואוסט מען זיך פון זיכערע קוועלען, אז הינטער די קוליסען האט זיך אפגעשפילט א שארפער קאמף ארום דעם קומענדיגען קורס פון דער דייטשער ווירטשאפטס-און אויסערליכער פאליטיק, און אז די ענטשיידונג איז אויסגעפאלען לטובת דעם פליגעל, וואס וויל נישט איינגעהען אויף קיין שום קאמפראמיסען. דער טריומווירראט שאכט — בויראט — שווערין—קראסיג איז בעזיגט געווארען די ריכטונג וואס רעכענט זיך גארנישט מיט דער אויסערן-פאליטישע איזאלירונג און פאדערט אז די בעוואפנונגען זאלען ווייטער פארטגעזעצט ווערען מיט דער גאנצער קראפט, „האט אהן שום ספק אפגעהאלטען א נצחון.

צום ערשטען מאל זאל דער „גענעראל־ראט דער ווירטשאפט" וועלכער שטעהט אין פערשטענדיגונג מיט בלאמבערג און גערינגען האבען געשפילט א גרויסע ראלע, בעת מען האט געדארפט ענטשיידען צי מען זאל ווייטער אנהאלטען דעם טעמפא פון די בעוואפנונגען. ווען מען בעטראכט דעם דאזיגען „גענעראל-ראט" די פערזאנען, וואס געהערען צו איהם, קען מען זיך שוין פארשטעלען צוליב וועלכע פאטריאטישע מאטיווען דער „גענעראל-ראט", וואס האלט געוועהנליך אפ זיינע זיצונגען אין געהיים, האט איבערוואויגען די וואגשאל אויף ווייטערדיגע בעוואפנונגען. ווייל אין גענעראל-ראט הערשען די פיהרער הן דער מאנטאן און בעוואפנונגס-אינדוסטריע ד״ר פריץ טהיסען, פאן סימאנס, קופ פאן באהלען האלבאך, די גענעראל דירעקטארען ד״ר פעגלער, ציהם און קארל באש. זיי האט זיך נישט בעקענט אקעגענשטעלען אפילו די פערטרעטער פון די גרויסע בענק פון דריטען רייך. וועלכע ליידען שטענדיג צוליב דער נויטווענדיגקייט צו שאפען די קרעדיטען פאר דער בעוואפנונגס-ארבייטען.

אין אנהויב האט היטלער געלעבט אין דער מורא, אז דורכ׳ן בעגרעניצען די בעוואפנונגס-פינאנסירונג, וועט דערשטיקט ווערען די קינסטליכע קאניונקטור און עס וועלען ווידער געשאפען ווערען נייע מיליאנען ארבייטסלאזע. אזוי לאנג ווי עס איז בכלל נאך פארהאן א מעגליכקייט דורך כח אויפצוהאלטען די בעוואפנונגען איז היטלער גרייט צו נעהמען אויף זיך יעדע ריזיקא פון אויסענפאליטישען כאראקטער. בקרוב וועלען זיכער אנגענומען ווערען די פערצווייפעלטסטע פינאנציעלע מיטלען מיט׳ן ציל צו מאכען פון דייטשלאנד די שטארקסטע מיליטערישע מאכט אויף דעם אייראפעאישען קאנטינענט און צו שאפען א בעוואפנונג אהן שום מאנגעל אויף אלע מיליטערישע געביטען. די הויפט אנשטרענגונג ווערט איצט אנגעווענדעט אויף דער ארטילעריע און אויף דעם פלאט. און דאס דריטע רייך וועט עס פאקטיש דערגרייכען. היטלער רעכענט זיך נישט מיט קיין שום סכנות אויב עס האנדעלט זיך צו קענען ווייטער פיהרען די אינערליכע פאליטישע דעמאגאגיע און אפגעהיטען צו ווערען אנצונעהמען מיטלען, וואס זענען נישט פאפולער.

דאגעגען היט מען זיך פארצושטעלען א ביודזשעט פאר דעם 1935[1936, וועלכעס האט זיך שוין ווי בעוואוסט אנגעהויבען דעם ערשטען אפריל. דא וואלט מען דאך געמוזט צום ערשטען מאל, אנגעבען, וועלכע עס איז ציפערען פאר דעם ביודזשעט פון די בעוואפנונגען, פאר דעם פערגרעסערטען פלאט און דעם ריזיגען לופטפלאט. לויט א פארזיכטיגער אפשאצונג וואלט ביי א נארמאלען מלוכה-ביודזשעט דערויף נויטיג געווען 5 מיליארד מארק יעהרליך, דערביי ווערען נישט צוגערעכענט די איינמאליגע אויסגאבען, וואס מוזען אין יעדען ביודזשעט גענומען ווערען אין אכט.

ווען מען בעטראכט די דאזיגע אלע פאקטען מוז מען קומען צום בעשלוס, אז די דייטשע פרעסע האט באמת רעכט צו לאכען איבער דער נאאיוויטעט פון אויסלאנד און געוויסע ערקלערונגען פון ענגלישע פאליטיקער צו בעטראכטען אלס א ערמוטיגונג דאס דאזיגע וואַ-באַנק שפיל ווייטער צו פיהרען, געוויס איז די ריזיגע גרויס, אבער היטלער און די פערזאנען וואס אינספירירען ענטשיידענד זיין פאליטיק זענען אין דער מיינונג, אז דאס געוויבס וועט זיין נאך גרעסער און עס לויהנט זיך דעריבער דעם דאזיגען קרן איינצושטעלען

טרויעריגער שפאס

פון א רייך יודיש מיידעל מיט איהר טאטענס משרת. אויף וואס זי ווײַנט ביז היינטיגען טאג

שטוינענדע געשיכטע פון אמת'ן לעבען

פון ה. אהערמאן

— 2 —

פלאָרא ווערט אַ כלה.

פלאָראס חתן איז געווען פון א דערביאיגען שטעטעל לעבען וועלמאַזשי, און צו די תנאים זע נען זיך צוזאמענגעפאָהרען חתנ'ס צד מחותנים, אז זיי האָבען ממש פערפלייצט דאָס שטעטעל.

יונה איז טאקע געווען אנ'אפיקורס אנ'אסימילירטער יוד, א נגיד, אָבער פונדעסטוועגען האָט ער געוואָלט אז די תנאים פון זיין איינציגער טאָכטער זאָלען געפּראוועט ווערען כדת משה וישראל: מיט א רב, מיט עדות, און מען האָט געבראָכען טעלער.

און אָט דאָ קומען מיר צו דעם אנפאַנג פון אונזער טראגישער געשיכטע, אָט דאָ האָבען זיך אנגעהויבען די אומגליקען וואָס מען האָט נאָכדעם פערשריבען אין וועלמאַזשער פנקס.

פלאָרא האָט שוין אָנגעהויבען צוגרייטען איהר גארדעראָב צו דער חתונה זי איז שוין א פּאָר מאָל געווען אין ווארשע אנצוקוקען וואָסערע מלבושים זי זאָל קויפען.

פלאָראס פאָטער האָט פאר איהר נישט געזשאַלעוועט קיין געלד און איהר חתונה האָט געזאָלט זיין איינע פון די גרעסטע און רייכסטע.

עס איז געווען אָפּגעשמועסט אז פלאָראס חתונה זאָל נישט פאָרקומען אין וועלקאָזשי, נאָר די מחותנים זאָלען זיך צוזאמענפאָהרען אין ווארשע ווען מען דאַרטען מאכען די חתונה, ווייל אויף אזוי פיל מחותנים האָט מען זיך געריכט, אויף אזוי פיל געסט אז אין וועלמאַזשי וואָלטען זיי נישט געהאט וואו זיך אהינצוטון.

אין איידער פלאָראס חתונה וועט פאָרקומען האָט זי בעשלאָסען צו מאכען ביי איהרע עלטערען א שמחה. און זי האָט בעשלאָסען אז די שמחה מוז זיין אזוינע אז איהרע פריינט און פריינדינעס זאָלען אזוי גיך איהר שמחה נישט פערגעסען,

מיט וואָס זשע זאָל די שמחה זיין אזוי גרויס? ווייַן איז שוין ביי פלאָראַן נישט געווען קיין חריפות. גענוג פעסער ווייַן זענען געשטאַנען ביי איהרע עלטערען אין קעלער: געבעקסען האָט איהר אויך נישט געפעהלט. וואָס זשע זאָל פלאָרא די צעפּיעשטשעטע בת יחידה פאָרט טון, אז די שמחה זאָל זיין אָריגינעל, עפּעס אזעלכעס מיט וואָס איהרע פריינט זאָלען זיך שטארק אמוזירען? איז פלאָרא געפאַלען אויף אנ'עצה:

דעם אָוונט ווען פלאָרא האָט בעשטימט אז איהר שמחה זאָל פאָרקומען, האָבען פלאָראס טאטע און מאמע נישט בעדארפט זיין אין דער היים, איהרע עלטערען האָבען דאן געדאַרפט זיין אין ווארשע נאָר פלאָרא מיט איהרע ברידער זענען איבערגעבליבען אין דער היים, מיט א משרת, וואָס האָט געהייסען ... דאָס הויז איז פלאָרא געפאַלען אויף אזא מין המצאה:

פלאָראַן פאַלט איין א שפּאַס

זי וועט אויף קאַטאָוועס חתונה האָבען מיט איהר פאָטערס משרת ישכר־בער'ן. וועלען איהרע פריינט האָבען פון וואָס צו לאכען.

ווער איז געווען ישכר בער?

ישכר בער איז געבליבען א יתום ווען ער איז אַלט געווען זעקס יאָהר, ער האָט אפילונישט געדענקט זיין פאָטער און נישט זיין מוטער. זיי זענען ביידע געשטאָרבען אין איין יאָהר צייט. איון ישכר־בער מיט א שוועסטער'ל וואָס איז געווען עלטער פון איהם מיט פיר יאָהר זענען איבערגעבליבען יתומים.

איז ישכר בער מיט זיין שוועסטער'ל געבליבען וואוינען ביי אנ'אָרימער מוהמע א ליכט ציהערין, ביז די יתומה איז אַלט געוואָרען זיבעצעהן יאָהר, דאן איז זי אוועקגעגאַנגען דינען אין דער פרעמד, און ווען ישכר בער איז שוין אויך געווען עלטער איז ער געוואָרען א משרת און ער איז אָנגעקומען צו יונה קראוויץ דינען.

ישכר בער איז געווען א דערשלאָגענער, א שעמעוודיגער מען האָט פון איהם נישט געהערט קיין איבעריג וואָרט, זינט אַלע יאָהרען וואָס ער האָט געדינט ביי יונהן, האָט ער קיין איינציג מאָל ביים טיש נישט געגעסען. נאָר ערגעץ אין קיך, ביי דער טיר און ער האָט פון קיינעם דאָרטען אין הויז קיין איין גוט וואָרט נישט געהערט.

יונהס זיהן האָבען מיט ישכר בערן קיינמאָל קיין איין וואָרט נישט גערעדט, א חוץ דאן ווען זיי האָבען זיך מיט איהם געדאַרפט שאפען. דאָס זעלבינע פלאָרא.

פלאָרא איז נאָך געווען א קליין מיידעלע ווען ישכר בער איז אָנגעקומען אין איהרע עלטערנס הויז אלס א משרת, און ישכר בער האָט פלאָראַן גענוג בעדינט פאר די אַלע יאָהרען וואָס ער האָט ביי איהר פאָטער געדינט.

אויף דעם אָוונט, ווען פלאָראס עלטערען וועלען נישט זיין אין הויז האָט פלאָרא בעשלאָסען אָפּצושפּילען די „פרעהליכע חתונה".

פלאָרא האָט איינגעלאַדענט איהרע א סך פריינט און פריינדינעס פון ווארשע, און זי האָט אויך פערבעטען איהרע פריינד פון וועלמאַזשי, און מען האָט געפּראוועט א חופה כדת משה וישראל.

זי געהט צו דער חופה מיטין טאַטענס משרת

פלאָרא האָט זיך אָנגעטון א קרענצעל מיט א ווייסען חופה־קלייד, איהרע א פּאָר חברטעס האָבען גענומען ביי איהר אונטערפיהרענס, און ישכר בער איז געווען דער חתן. אין טאָג פון דער חופה האָט פלאָרא זיך כלומרשט דערקלערט אין ליבע צו ישכר־בער'ן.

זי האָט צו איהם גערעדט אזעלכע רייד, אז ישכר בער האָט אזעלכע רייד נאָר געהערט אין חלום, אזעלכע זיסע רייד, אזעלכע ליבע, ישכר בער וואָס איז אזוי אויך געווען א צעטומעלטער, א פערקלאָפּטער, ווען ער האָט פּלוצלונג דערהערט פון זיין פּאַניענקע אזעלכע ליבע רייד, איז ער נאָכמעהר צעטומעלט געוואָרען און ער האָט נישט געוואוסט אויף וואָס פאר א וועלט ער איז. עס האָט זיך איהם אויסגעוויזען אז ער זעהט אַלעס אין חלום... ווי דען אנדערש קען עס גיין? ווי קומט ער, אזא דערשלאָגענער, אזא אָרעמער צו זיין בעל הבית'ס בת יחידה, דער שעהנער פלאָראַן?

דאָס האָדיג ישכר בער'ס האָט איהם עפּעס ווי גע זאָגט, אז עס איז נישט גלאַטיג ער האָט געוואוסט, אז פלאָרא איז א כלה און זי האָט א פיינעם און שעה נעם חתן.

ישכר בער האָט נישט איינמאָל אונטערגעקוקט, ווי פלאָרא האָט זיך געקושט מיט איהר חתן, ווי ער (דער חתן איהרער) האָט זי געהאַלטען פעסט ארום גענומען ארום איהר טאַליע און ער האָט זי גערדיקט צו זיך, ווי ער האָט זי בעדעקט מיט קושען.

צוזעהענדיג אזעלכע זאכען, פלעגט זיך ביי ישכר בערן אנצונדען זיין בלוט, און ער האָט שוין די נאַכט נאכט נישט געקאָנט איינשלאָפען אויף זיין האַרטען געלעגער. נאָר ער האָט זיך געהאַלטען אין איין דרעהען פון איין זייט אויף דער צווייטער, און ווען ער איז שוין פאר עטליכע מינוט איינגעדרעמעלט, געוואָרען האָט זיך איהם געדוכט אז פלאָרא ליגט לעבען איהם, און ער האַלט זי ארומגענומען.

און איצטער האָט זיך ישכר בער געטראכט, זאָלען זיינע חלומות מקוים ווערען!... גרויסער גאָט, אין הימעל, זאָל דאָס אמת זיין!..

און פלאָרא כדי צו מאכען איהם פיהלען, אז זי מיינט עס אמת, מיט איהרע רייד, האָט זי איהם ארומגענומען און איהם געגעבען עטליכע קושען..

פלאָרא האָט צו דעם משרת ישכר בערן גערעדט אזעלכע רייד:

— כ'האָב מיין חתן נישט ליב, נאָר דיך ליב איך מיט מיין גאַנצען הארצען און אָהן דיר קאָן איך נישט לעבען.. מיין טייערער. מיין ליבער. זעהסט דען אליין נישט ווי הייס איך ליב דיך, פיהלסטו עס דען נישט?

(ווייטער קומט).

דער אינטערנאַציאָנאַלער פוטער־יריד אין ווילנע און די אָרגאַניזאַציע פון עקספּאָרט

(בריף פון ווילנע)

אין שייכות מיט דעם בעפאָרשטעהענדען אינטערנאציאָנאַלען פוטער־יריד אין ווילנע זענען אַרויסגעשוואומען אויבן אויבערפלאַך אַ גאנצע רייהע העכסט וויכטיגע פראגען, וועלכע קענען האָבען אַנ'ערשטקלאסיקע בעדייטונג פאַר דער הויבונג פון דעם עקספּאָרט פון די אינלענדישע פוטער רויה־שטאָפען.

אין דער ערשטער רייה קומט דאָ אין בעטראַכט דער שטח פון דער ווילנער האנדעלס־קאַמער מיט דעם הויפּט־צענטער פון די פוטער רויה־שטאָפען מעזריטש.

ביז היינטיגען טאָג איז דער דאָזיגער געביט פון אונזער האַנדעל אויסערגעוועהנליך פערוואָרלאָזט. ער געפינט זיך אין הענד פון עקאָנאָמיש שוואכע מענשען, וועלכע זענען ביי זייערע בעשיידענע מאטעריעלע מיטלען בשום אופן נישט בכוח דעם ענין אוועקצושטעלען אויף אַ געהעריגען הויך. געוועהנליך קומט דער האַנדעל פאָר אויף אַזאַ אופן, אַז די מעזריטשער סוחרים פון פוטער רויה־שטאָפען פאַרלאָזען יעדען זונטאג די שטאָט כדי אין די ארומיגע געגענטען איינצוקויפען גרעסערע טראַנספּאָרטען סחורות, וועלכע ווערען שפּעטער קאָנצענטרירט אין מעזריטש. די רויה־שטאָפען ווערען ווייטער פערקויפט צו ווארשאָווער סוחרים אָדער דירעקט צו אַגענטען פון אויסלענדישע פירמעס. צוליב דעם וואָס דער דאָזיגער האַנדעל ליגט אין אָרימע הענט געלינגט עס געוועהנליך די פאָרשטעהער פון אויסלענדישע פירמעס איינצוקויפען סחורה פאַר זעהר נידריגע פרייזען. די אָרטיגע הענדלער זענען נישט בכוח די סחורה אין פערלויף פון א לענגערע צייט צו האַלטען אויפן לאַגער, צוליב דעם מאַנגעל פון אומזאַץ־מיטלען און אין רעזולטאַט ווירקט דאָס פאַטאַל פאַר דער גאַנצער בראַנזשע.

די אינטענסיפיצירונג פון אונזער האַנדעל מיט אויסלאַנד פאָדערט אָבער א געהעריגע אָרגאַניזאַציע פון עקספּאָרט און בעזונדערס פון דעם פערוואָרלאָזטען געביט פון פוטער רויה־שטאָפען. פוילען פערנעמט ביז איצט אין דעם אינטערנאַציאָנאַלען האַנדעל אַ קליינעם אָרט און די פראַגע פון אַ ראַציאָנעלער אָרגאַניזירונג פון עקספּאָרט מוז געלעזט ווערען אין אַ מלוכה־מאַסשטאַב.

די עקספּאָרט־מעגליכקייטען פאַר פוילישע פוטער רויה־שטאָפען זענען זעהר בעדייטענדע, דאָס איז צו זעהען פון דעם פאַקט, וואָס די מערב־אייראָפּעאישע און בעזונדערס די אַמעריקאַנער מערק הויבען זיך מיט זיי אָן ערנסט צו אינטערעסירען. אויב אויף דעם דאָזיגען געביט איז ביז איצט בכלל וואָס אויפגעטון געוואָרען האָט מען דאָס צו פערדאַנקען דער עיקר דער ענערגיע און איניציאַטיוו פון יחידים. עס איז אָבער אויסגעטראָטען געוואָרען אַ וועג פאַר בעדייטענדע עקספּאָרט מעגליכקייטען און די דאָזיגע סיטואַציע מוז אומבעדינגט אויסגענוצט ווערען.

עס איז אַ פאַקט, אַז די מלוכה האָט זיך מיט דעם ענין אָנגעהויבען צו אינטערעסירען. אַזוי למשל איז שוין אין דעם לעצטען פויליש־בריטישען האַנדעלס־אָפּמאַך אַריינגעשטעלט א פונקט, וועלכער איז נוגע דעם עקספּאָרט פון פוילישע פוטער רויה־שטאָפען קיין ענגלאַנד.

אין איצטיגען מאָמענט העגגט אַ סך אָפּ פון דער רירעוודיגקייט און איניציאַטיוו פון דער בראַנזשע גופא. דער ערשטער שריט צו פעראינטערעסירען די בראַנזשע מיט איהרע אייגענע ענינים איז געמאַכט געוואָרען דורך דעם אינטערנאַציאָנאַלען פוטער יריד אין פוילען, וועלכער האָט גענוי אויסגעפאָרשט די מעגליכקייטען פון דעם עקספּאָרט פון דעם דאָזיגען וויכטיגען אַרטיקעל.

די אַקטועלסטע פאָסטולאַטען אין דער בראַנזשע זענען איצט: אָרגאַניזאַציע, סטאַנדאַריזאַציע פון די פוטערס רויה־שטאָפען און קרעדיט־מיטלען.

אין דער צייט פון דעם אינטערנאַציאָנאַלען יריד פון פוטערוואַרג, וועלכער קומט פאָר אין ווילנע פון 12־טען ביז דעם 27־טען יוני ה. י. וועט פאָרקומען דער צווייטער אַלפּוילישער צוזאַמענפאָהר פון פוטערוואַרג סוחרים און אינדוסטריעלער אין פוילען מיטן אנטייל פון פאָרשטעהער פון דער מאכט.

עס ליגט אין די אינטערעסען פון די סוחרים פון די פוטער רויה־שטאָפען זיין געהעריג צוגעגרייט צו דעם דאָזיגען צוזאַמענפאָהר און אין איהם זיך אַקטיוו צו בעטייליגען.

א. צינצינאַטוס.

אין 10 יאָהר צייט האָט ער אויסגעשאָכטען צעהן מיליאָן נעגער

ווי דער בעלגישער קעניג לעאָפּאָלד האָט איינגענומען די קאָנגאָ

פון ב. י. גאָלדשטיין

לעאָן פּערמיי שרייבט אין זיין טאָגבוך, וואָס איז דערשינען אין פראנקרייך, אז דער קאָמאנדיר פון אימעסי (אין דער קאָנגאָ) איז ארויסגעגאַנגען מיט סאָלדאַטען צו בעשטראָפען א דערבייאיג שטעטעל דערפאר וואָס עס האָט נישט געצאָהלט קיין שטייערען. דער בעריכט האָט זיך נאָכדעם געלייענט זעהר בקיצור: 30 געטויט, 40 פערוואונדעט.

יאָ, די טעקסטעס, דאָס איז געווען א שפּאַנגעלנייער אויפטו פון לעאָפּאָלדען אליין: בירגער פון א לאַנד, האָט ער געזאָגט זיינע מענשען אין דער קאָנגאָ, צאָהלען שטייערען. נישטאָ קיין לאַנד וואו דער בירגער זאָל זיין פריי פון שטייער.

אָבער די שווארצע „בירגער" פונם „פרייען שטאַט" האָבען דאָך נישט קיין געלט.

אמת, טאָ זאָלען זיי צאָהלען מיט ארבייט! — און מען האָט געצוואונגען די פרייע בירגער צו צאָהלען מיט ארבייט אויף אָעם שטייגער, וואָס בערטיי שרייבט און וואָס דער ענגלישער מיסיאָנער סקריוועגער, האָט נאָכדעם בעשטעטיגט. סקריוועגער האָט נאָך צו דעם צוגעגעבען אז פון א שטעטעל וואו ער איז געווען מיט אכט יאָהר צוריק, איז גע וואָרען אזא סוף: פון דריי טויזענד איינוואוינער זענען געבליבען 300, צווישען די 300 זענען דאָ א סך קאַליקעס, א סך פון זיי זענען מיט איין האַנט. משיפּם שטייען בעת די נעגערס (זייערע שקלאַפען) ברענגען ראַבער, טאָמער איז די וואָג ווייניגער ווי־פיל ער האָט בעדאַרפט ברענגען. צווינגט מען דעם טשיף אז ער אליין זאָל דערשיסען אויף טויט דעם נעגער. אין דעם זעלבען שטעטעל האָט מען פריהער גע צוואונגען די נעגערס זיי זאָלען אויפבויען הייזער פאר די ווייסע סאָלדאַטען, טאָמער איז א נעגער נישט גע גאַנגען גענוג שנעל צו דער ארבייט האָט מען איהם געשאָסען היגטענארום. איינמאָל האָט מען געשיקט א גרויסע אָרמיי נעגערס אין וואַלד אַריין קלייבען ראַבער, עטליכע פון די עלטערע האָבען נישט געקאָנט אָניאָגען די יונגע, די יונגע האָט מען געטריבען מיט א בייטש, און די עלטערע האָט מען דערמאָרדעט, ווען די צאָהל טויטע אויפן וועג איז געוואָרען גרויס און אימיצער האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף א רגע, כדי אָפּצוראָמען די טויטע פון וועג, האָט מען ווידער געשאָסען און דערמאָרדעט; אנדערע האָבען שוין מעהר נישט געקאָנט אריבערטראָגען די מערדערייי, זענען זיי זיך צעלאָפען פון שטאָט צו שטאַרבען פון הונגער, אָדער צעריסען צו ווערען פון די חיות, אין וואַלד, אין איבאַלי האָט מען פערברענט אלע וואוינונגען פון די נעגערס; אויף איין וועג האָט דער מיסיאָנער אָנגעציילט 36 מענשליכע שאַרבענס פון דערמאָרדעטע.

גרינען, דער פאָרשער, שרייבט:

„איך בין אָנגעקומען צום ענגלישען פראַנט אין דעם קאָנגאָ־פרייסטאַט און האָב געזעהן א סצענע, וואָס האָט מיך נעגרוילט: די קאָנגער סאָלדאַטען זע נען ארוים פון דאַנען און האָבען אויף דער אנדערער זייט גרעניץ דערזעהן א יונגע נעגערטע; זי איז געגאַנגען צוזאַמען מיט אנ'עלטערער, א באָבע, אָדער א מוטער, און געטריבען בהמות. די סאָלדאַטען האָבען געכאַפּט די מוטער, זי געבונדען און.. פערברענט אויף קויל. די יונגע נעגערטע און די בהמות האָבען זיי צוגענומען. איך שרייב דאָס נאָכדעם, ווי איך האָב געמאַכט א פולשטענדיגע אויספאָרשונג, וועלענדיג דערגעהן, וואָרום מען האָט אָפּגעטון אזא גרויזאַמקייט. שפּעטער האָב איך זיך דערוואוסט, אז אין גאַנצען שטעטעל איז נישטאָ קיין איין לעבעדיגע פרוי. די נעגערס האָבען מיר דערצעהלט, אז די ווייסע פלעגען שטעהן און קוקען, ווי אזוי די נעגערפרויען ברענען אין דעם פייער, וואָס זיי אליין, די ווייסע, האָבען געמאַכט. איך האָב געפונען א סך סקעלעטען, וואָס האָבען מיר דערציילט פון א מוראדיגען בארבאַריזם".

ראַדזישער קייסמענט, דער פאָרשטעהער אין באָמא, האָט ארומגערייזט די קאָנגאָ און נאָכדעם בעריכטעט זיין רעגירונג. ער האָט אָנגעהויבען מיט שילדערונגען, וואָס פון זיי האָבען זיך די האָר געשטעלט קאַפּויר. ער האָט געזעהן א יונגעל 12 יאָהר אַלט, וועמען מען האָט אָפּגעהאַקט ביידע הענט. ער איז דער איינציגער לעבען־געבליבענער פון א פאַמיליע פון זעקס נפשות. אויף איין דערפעל האָט מען ארויפגעלעגט א שטראָף פון 55000 שטיקלעך מעש (אין ווערט פון א סו א שטיק). די נעגערס האָבען געמוזט פערקויפען זייערע פרויען און קינדער אויף צו דעקען די סומע, וואָס די שטראָף בעטרעפט. אַלע בהמות האָט מען ביי די נעגערס צוגענומען. אין דריי יאָהר צייט האָט מען אין יענער געגענד אויסגעשאָסען — לויט ווי די אָפּיציעלע ביכער ווייזען — 72.000 ביקס־קוילען; אין דער געגענד פון טייך מאַזשאַמבאַ האָט מען פערנוצט אין זעקס חדשים 6.000 קילען, און פון יעדער קויל האָט געמוזט פאַלען טויט א נעגער, — קוילען קאָסטען געלט! — פאר די קינדער האָט מען שוין גענוצט הילצערנע רובינעס. יעדער נעגער האָט געמוזט יעדען יאָהר צו שטעלען ראַבער אין ווערט פון 450 פראַנק, אָבער מען האָט די וואָג געפעלשט און די חשבונות אזוי פערפלאָנטערט, אז דער סכום איז קיינמאָל נישט אָפּגעצאָהלט געוואָרען.

אָט אזעלכע בעריכטען האָבען אָנגעהויבען צו קומען פון דער קאָנגאָ און די וועלט האָט אויפגעשוידערט. אין ענגלישען פּאַרלאַמענט האָט מען פּראָטעסטירט. עס האָט נאָכדעם פּראָטעסטירט דער ענגלישער קעניג (עדוואַרד), און די „אַנטי סליווערי סאָסייעטי". אין 1896 האָט סער טשאַרלז דילק ווידער פּראָטעסטירט. דעם 20־טען מאַי יענעם יאָהר האָט דעריבער סעמועל דערצעהלט אין האָוו אָוו קאָמאָנס א סך איינצעלהייטען פון די שוידערליכע מעשים פון לעאָפּאָלד'ס סאָלדאַטען אין דעם „פריי שטאַט" קאָנגאָ.

מר. סעמועל האָט זיך דאַן געווענדעט צום פּרעמיער מיט א דירעקטער אָנפראַגע, וואָס ער טוט, אָדער האָט געטון, מכּה די גרויזאַמקייטען אין דער קאָנגאָ, און ערשט אין מערץ 1904, האָט זיך גע גרינדעט די קאָנגאָ רעפאָרם אַסאָסיישאַן, וואָס האָט אָפּגעהאַלטען דעם ערשטען מיטינג אין ליווערפּול.

דעמאָלט האָט מען שוין אויך דערהערט פּראָטעסטען פון דעם איטאַליענישען פּאַרלאַמענט און פון דעם אַמעריקאַנער סענאַט. עס האָבען זיך אָרגאַניזירט 52 מיסיאָנערען, וואָס האָבען פערעפענטליכט א פּראָטעסט געגען דעם באַרבאַריזם אין דער קאָנגאָ. דער בישאָף פון דורהעם און דער אַרציבישאָף אָוו קענטערבורי האָבען בעשולדיגט ענגלאַנד, וואָרום זי שטעהט אין שותּפות מיט לעאָפּאָלד'ן אין אזא בלוטיגער אונטערנעמונג.

לעאָפּאָלד דער צווייטער האָט זיך געקאָרטשעט אונטער די קלעפּ ווי א שלאַנג. ער האָט איינינע געענטפערט, אנדערע איגנאָרירט, ביי דריטע זיך גע בעטען און אנדערע געסטראַשעט, אָבער ביי זיך אליין האָט ער געפיהלט, אז די ערד אונטער זיינע פיס שאָקעלט זיך, — אָט־אָט וועט ער אראָפּזינקען טיף און וועט פערשווינדען.

(סוף מאָרגען)

פערמשפטער צום טויט האלט א רעדע אויף דער תליה

ער רעדט צו דער פרוי, צוליב וועמען ער איז פערארטיילט געווארען צום טויט. — די פרוי איז געווען אין פובליקום, און זי שרייט ארויף צו דער תליה איהר ענטפער. — ער זאגט צום תליון נישט צו זיין נערוועז ביים מאכען דעם קנופ ארום זיין האלז

(בריף פון אמעריקא)

א יונגער מענש, ווערט געפיהרט צו דער תליה. ער שטעהט שוין אויף דער תליה. לעבען איהם שטעהט שוין דער תלין מיט דער שטריק אין דער האנד. ארום דער תליה איז פערזאמעלט א גרויסער עולם. מען גיט דעם פער'משפט'ען דאס רעכט צו זאגען זיין לעצטען ווארט. ער הויבט אן צו רעדען און רעדט, און רעדט אפ דריי פערטעל שעה, און די רעדע איז א געוואלדיגע. צווישען עולם איז גראד דא די פרוי, וועלכע האט איהם געשיקט אויף דער תליה. ער הויבט אן רעדען צו איהר, זי ענטפערט איהם.

קען מען זיך פארשטעלען אזא זאך אין דער "פאנטאזיע? וואלט אימיצער געקענט אויסטראכטען אזא זאך? ווען מען וואלט אזא סצענע פארגעשטעלט אין א טעאטער, וואלט מען געזאגט עס איז שונד, עס איז אונגלויבליך, עס איז אונמעגליך"

און דאך איז עס פארגעקומען, אלע צייטונגען זענען פול מיט דער געשיכטע. און די פאסירונג האט געמאכט א שרעקליכען איינדרוק איבער'ן גאנצען לאנד. מען הערט גאר נישט אויף צו שרייבען און רעדען וועגען דעם.

נאר לאמיר דערצעהלען די איינצעלהייטען פון דער שרעקליכער דראמע.

פארגעקומען איז די זאך אין קליין שטעטעל סמיטהלענד, קענטאקי, דער אומגליקליכער קרבן פון דער געשיכטע איז וויליאם דע באו, וועלכער איז אלט געווען איינגאנצען 23 יאהר. מיט א יאר אקארגען יאהר צוריק האט ער געמאכט א רויב אנפאל אויף פרוי דזשאנסאן. מען האט איהם געכאפט און ארעסטירט. אבער דזשאנסאן האט בעשולדיגט דעם ארעסטירטען נישט נאר אין דעם רויב, נאר אין א פיל ערגערען פערברעכען, נעמליך: ער האט זי פערגוואלדיגט. און אין קענטאקי איז דאס א פערברעכען, פאר וועלכען עס קומט טויט-שטראף, עס איז געווען א פראצעס, און מען האט דעם יונגענמאן פער'משפט, און עס איז בשוועגן די הינריכטונג.

די גאנצע געשיכטע, האט קיין ספעציעלע אויפמערקזאמקייט נישט צוגעצויגען אויסערהאלב קענטאקי. אין אנדערע ערטער האט מען וועגען דעם גארנישט אדער גאנץ ווייניג געשריבען, און ווען די הינריכטונג וואלט פארגעקומען אויפ'ן געוועהנליכען שטייגער, וואלט די זאך מסתמא געווען אריבער שא—שטיל. האט אבער פאסירט דאס אומגעריכטע, דאס אויסערגעוועהנליכע, די לאנגע רעדע אויף דער תליה. און פלוצלונג האט די זאך געקראגען א וועלט בעדייטונג.

די הינריכטונג איז פארגעקומען פרייטאג אין דער פריה, זי איז געווען בעשטימט אויף האלב נאך פינף, אבער א גאנצע נאכט איז מען שוין אין שטעטעל נישט געשלאפען. מען איז געזעסען און געווארט, מען האט מורא געהאט פארשלאפען דעם ספעקטאקעל, זעהען ווי מען הענגט א מענשען. אפילו פון ארומיגע שטעטלעך איז מען געקומען צופאהרען.

דריי א זייגער בייגאכט איז שוין דער פלאץ געווען איבערגעפאקט מיט מענשען. יעדער איינער איז געקומען פערכאפען א גוטען פלאץ.

ענדליך איז געקומען די „לאנג געגארטע מינוט. עס האט זיך געעפענט איינע פון די טירען פון דער תפיסה און מען האט ארויסגעפיהרט דעם בחור. מיט פעסטע טריט איז ער ארויפגעגאנגען אויף דער תליה, וועלכע איז געווען געבויט א רעכט ביסעל העכער פון דעם פארקאן, אזוי אז מען האט זי געזעהען ווייט ארום אין דער גאנצער געגענד. זיינע הענט זענען געווען געשמידט און זענען געהען איינגעצויגען אין א דיקען רימען ביי די עלענבויגענס. און דער הענקער האט איהם געזאגט, אז אויב ער וויל עפעס זאגען אין זיינע לעצטע מינוטען, האט ער א רעכט דאס צו טון.

און דער פער'משפט'ער יונגערמאן האט גענומען רעדען, זיין שטימע איז געווען רוהיג, זיין טאן געלאסען, גלייך ווי עס וואלט געווען עפעס א געוועהנליכער שטאטישער מיטינג. דער פערזאמעלטער עולם איז געבליבען געפלעפט.

„די פרישע לופט איז אזוי גוט", האט ער אנגעהויבען. „אבער איך וויל אייך זאגען איין זאך: איך בין א רויבער, איך בין בעגאנגען דריי רויבערייען, אבער פערגוואלטיגט — דאס האב איך נישט.

„איך האב נישט געהאט קיין גערעכטען משפט, — האט ער פארטגעזעצט און געפרעגט צי עס געפינט זיך דא די פרוי דזשאנסאן. ענדליך האט עמיצער אויסגערופען: יא, זי איז דא.

„אה, אט דארט שטעהט זי!" — האט דער פערארטיילטער אויסגערופען, דערזעהענדיג זיין מלאך-המות — ווי פיהלסטו איצט וועגען דער געשיכטע, פרוי?" — האט ער זיך געווענדעט צו איהר, דירעקט — איצט ביזטו שוין צופרידען?"

זי האט נישט געענטפערט, און דער פערארטיילטער האט פארטגעזעצט:

„זעהט, מיינע פריינד, זי ענטפערט נישט".

און ער האט אויפגעהויבען זיינע געשמידטע הענט און פאכענדיג מיט זיי אויף דער פרוי, האט ער געזאגט:

„ווען איך וואלט געוועזן האבען דריי הונדערט דאלאר איהר צו געבען, אדער פינף הונדערט, וואלט זי נישט געמאכט אזא קלאגע אויף מיר".

דא האט שוין פרוי דזשאנסאן נישט אויסגעהאלטען, איהרע ליפען האבען זיך גענומען בעוועגען און זי האט ארויפגעשריען צו איהם אויף דער תליה:

„אפילו נישט פאר קיין טויזענד דאלאר!"

„א, יא וואלסט גענומען", האט דער פערארטיילטער איהר געענטפערט צוריק.

„ניין, איך וואלט נישט גענומען", האט זי ווידער ארויפגעשריען צו איהם.

און דא האט זיך דער פער'משפט'ער אריינגעלאזט אין א ביטערער אטאקע אויף דער אויספארשונג, אויף די עדות און אויף אלע וואס האבען געהאט צו טון מיט זיין פערארטיילונג.

„מענשען, — האט ער געזאגט — איך האף, אז קיינער פון אייך וועט זיך קיינמאל נישט געפינען אין דער לאגע, אין וועלכער איך געפין זיך. איך זיץ שוין אין תפיסה צעהן מאנאטען אהן איין טאג, און איך האב אלץ נישט אויפגעהערט צו טראכטען וועגען דעם, און גלויבט מיר, איך בין שוין געשטארבען טויזענט טויטען.

„אויב איהר האט געוואלט איך זאל בעצאהלען, האב איך שוין בעצאהלט- אבער איצט בין איך גרייט צו שטארבען. איך האב שוין געמאכט שלום מיט גאט. איך האב איהם געבעטען, עת זאל מוחל זיין יענער פרוי, מוחל זיין אלעמען. דאס איז מעהר ווי איהר האט געטון פאר מיר.

„אבער איך וויל נאכאמאל פרעגען יענע פרוי: פרוי, ביזט צופרידען איצט? און דו, דזשאנסאן, דער מאן פון דער פרוי, ביזטו צופרידען?"

„איך וויל מען זאל מיך בעגראבען אין מעקרעקען קאונטי (וואו זיינען פאטער לעבט) — האט ער פארטגעזעצט —- נישט דא, ווייל די ערד פון א"ער קאונטי איז אומריין, ווייל איהר שיקט צום טויט אנ'אומשולדיגען מענשען".

„דאס געריכט איז געווען א פאלשעס"—האט ער א"סגעשריען. ער האט אויסגערופען דעם נאמען פ"י שעלי ווילסאן, א קרוב פון די דזשאנסאנס, און איהם בעשולדיגט אז ער האט געוואלט אריינגעהן אין דעם געריכט, כאטש ער איז א קרוב פון די קלעגער.

„ניין, ס'איז נישט אמת!" — האט זיך פלוצלינג דערהערט א שטימע פון צווישען עולם. דאס איז געווען די שטימע פון שעלי ווילסאן.

„ניין, הא? — האט דער פער'משפט'ער געענטפערט צוריק מיט א ביטערקייט אין זיין שטימע, דו ביזט אריין אין געריכט, און ווען מען האט דיך געפרעגט צי דו ביזט א קרוב, געדענקסטו ווי דיר איז געווען שווער צו ענטפערען „יא, איך בין א קרוב"? דו ביזט אזש בלאס געווארען בשעת מעשה.

„אבער עס וואלט סיי ווי סיי קיין חילוק נישט געווען. דאס געריכט איז סיי ווי סיי געווען געפאסט מיך צו שיקען אויף דער תליה. און אט שטעה איך אויף דער תליה, און איך האף, אז איהר זייט אלע צופרידען. פערהאן א סך מענשען דא צווישען עולם וואס דארפען גיכער שטעהען אויף דעם פלאץ איידער איך. צום ביישפיל, יענע פרוי דארט" — און ער האט ווידער אנגעוויזען אויף זיין בעשולדיגערין.

„יא, איך גיב צו, אז איך האב בעגנב'עט אבער די אנדערע זאכען האב איך נישט געטון. איך בין נישט קיין שענדער.

„און אויב צווישען אייך דא — האט ער ווייטער געזאגט — געפינען זיך יענע צדיקים, וואס האבען בייגאכט געשמיסען די 62-יעהריגע פרוי (א סקאנדאל וואס האט זיך דארט פארלאפען מיט עטליכע יאהר צוריק), און אויב איהר האט מוט, טא קומט ארויס און שיסט מיך!

„צו דיר האב איך גארנישט, — האט ער זיך געווענדעט צום הענקער, און האט איהם מיט זיינע געשמידעטע הענט געגלעט איבער דער פלייצע — דו טוסט דיין פליכט. זיי נישט נערוועז, דו ביזט נישט שולדיג.

„איך זעה דא א סך פרויען צווישען דעם עולם, — האט ער ווייטער געזאגט — דאס איז אנ'עוולה. פרויען זאלען נישט לויפען קוקען אויף אזעלכע זאכען".

אין אט דעם זין האט דער אומגליקליכער אפגערעדט גאנצע דריי פערטעל שעה.

און ווען ער איז געקומען צום שלוס פון זיין רעדע, האט ער זיך געווענדעט צום הענקער און געזאגט:

„נו, איך בין פארטיג. טו דיין ארבייט".

עטליכע מאל אין מיטען זיין רעדע האט ער זיך געווענדעט צום הענקער און איהם געפרעגט צי ער מעג נאך רעדען.

„רעד, רעד, רעד וויפיל דו ווילסט". — האט איהם דער הענקער ערלויבט.

ווען ער האט געענדיגט רעדען, האט דער הענקער איהם אריבערגעצויגען א שווארצען קאפושאן איבער די אויגען און גענומען מאכען דעם קנופ אויפ'ן האלז.

דער פער'משפט'ער האט געפיהלט ווי דעם הענקער'ס הענט ציטערען, און פון הינטער דעם שווארצען צודעק האט ער איהם געזאגט:

„אייל זיך נישט, אייל זיך נישט, נעהם זיך צייט און מאך א גוטען קנופ".

דאס זענען געווען זיינע לעצטע ווערטער. דעם נעכסטען אויגענבליק איז ער שוין געהאנגען.

דער אומגליקליכער האט געערדט מיט אזא אויפריכטיגקייט, אז עס איז איצט די אלגעמיינע מיינונג איבער'ן לאנד, אז ער איז טאקע געווען אומשולדיג. דאס שטעטעלע אליין איז איצט אויך צוטיילט געווארען אויף צוויי צדדים, און מען רייסט זיך ארום. אבער דאס איז דאס גרויסע אומגליק פון טויט-שטראף, וואס מען קען די עולה מעהר נישט פערריכטען.

מ. ליזער.

אידעע און ארגאניזאציע

צום אנהויב פון דער שקל-קאמפאניע תרצ"ה

פון אליעזר שיין

עס האט אמאל עמיצער געזאגט, אז דאס יודישע פאלק טיילט זיך אויף ציוניסטען און נאכנישט-ציוניסטען. די דאזיגע דעפיניציע האט געדארפט פערשטאנען ווערען אזוי, דאס בקרוב הימים וועלען אלע אהן אויסנאהם יודען ווערען ציוניסטען ווען אפילו צום מאמענט זענען זיי עס נאך נישט.

מיר געדענקען נישט גענוי, ווען און ביי וועלכער געלעגענהייט דאס ציטירטע ווערטעל איז ארויסגעזאגט געווארען. יעדענפאלס שוין גאנץ לאנג, מיט יאהרען צוריק, ווען דער ציוניזם האט געהאלטען אין אנהויב פון זיין ענטשטעהען, זייט דאמאלס זענען אין יודישען לעבען, אין דער יודישער לאגע אויף דער גארער וועלט איינגעטרעטען בעדייטענדע ראדיקאלע שינויים. די ציוניסטישע אידעע האט געמאכט ריזען-שריט פאראויס, די בעוועגונג איז זיך צוואקסען און געוואונען הונדערטער טויזענדער נייע אנהענגער. דאס ציוניסטישע אויפבוי ווערק אין ארץ ישראל האט אנגענומען אזעלכע רעאלע פארמען און איז אריין אין אזא אויפבליהונגס-פאזע, אז דאס דארטיגע לאנד איז היינט צו טאג געווארען א ליכטיגער פונקט אין דער טרויעריגער ווירקליכקייט פונ'ם יודישען פאלק. אנ'מקלט-בטוח צו וועלכען עס שטרעבען מיליאנען פון אונזערע ברידער און שוועסטער פון אלע קבוצי-גליות.

אזוי ארום איז עס געשעהען, דאס אלע נאכנישט-ציוניסטען (און אפילו פערקשנט'ע געגנער פונ'ם ציוניזם) זענען געקומען צו דער איבערציינונג, אז די איינציגע לעזונג פאר דער אנגעווהטאגטער יודען-פראגע אין די גלות-לענדער איז דער צוריקקעהר פון יודישען פאלק אין זיין אייגען לאנד, קיין ארץ-ישראל.

צי זענען אבער די אלע נאכנישט-ציוניסטען געווארען ציוניסטען? צי זענען זיי ארגאניזאציאנעל צוגעשטאנען צו דער ציוניסטישער בעוועגונג און העלפען מיט איהר אויפבוי און ענטוויקלונג? צי א חוץ פאר דער אידעע זענען זיי געוואונען געווארען אויך פאר דער ארגאניזאציע וואו די אידעען קומען צום אויסדרוק? — דא ליגט טאקע דער שווערפונקט פונ'ם גאנצען ענין. די אידעע פונ'ם ציוניזם, דער ציוניסטישער געדאנק איז טאקי אריינגעדרונגען אין די ברייטסטע שיכטען פון דעם יודישען פאלק אין אלע קלאסען און קרייזען, אבער דער ציוניזם אליין, דער ארגאניזירטער ציוניזם איז געבליבען ווייט הינטערשטעליג, דער פונאנדערוואוקס פון דער אידעע געפינט זיך אין א שרייענדיגער דיספראפארץ צום פונאנדערבוי פון דער ארגאניזאציע.

אזא ערשיינונג איז שעדליך און אונגעזונד, אנ'אידעע, בעת זי ווערט פערווירקליכט, מוז זיך אנשפארען אן אנ'ארגאניזאציע א שטארקע און א פעסטע, א נישט איז זי עלול שנעל פערשוואונדען צו ווערען, אדער לכל הפחות צו פערקריפלען. און דעריבער איז די פליכט צו האבען פאר'ן אויג אט דעם נאכנישט-ציוניסטישען עלעמענט.

די ציוניסטישע אידעע אלס אזעלכע נויטיגט זיך נישט מעהר אין קיין פראפאגאנדע. דאגעגען נויטיגט זיך היינט מעהר ווי תמיד די ארגאניזאציע אין א מעכטיגער פראפאגאנדע וואס זאל זי שטארקען און גרעסער מאכען לטובת דער פערווירקליכונג פון דער דורך איהר געפרעדיגטער און אנערקענטער אידעע.

* * *

צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע פונ'ם ציוניזם, וועט מען ביי דער היי-יעהריגער שקל-קאמפאניע האבען צו טון מיט גאנץ אייגענארטיגע געגנער, מיט די רעוויזיאניסטען.

דער ציוניסטישער קאמפס-פראנט שפרייט זיך אויס. אויב ביז יעצט זענען געווען בלויז אינדיפערענטע פערזאנען, שב ואל תעשה'ניקעס, וועלכע מיר האבען אונאויפהערליך געהעצט צוצושטעהען צום ציוניזם, בעקומט מען יעצט אקטיווע געגנער.

מען טאר נישט די דאזיגע פאזיציע אבלאזען פון אויג און דארפען איהר שענקען געהעריגע אויפמערקזאמקייט.

שוין 38 יאהר, זייט 1897, ווי יאהר איין יאהר אויס, ווי ציוניסטען פיהרען די קאמפאניע לטובת דעם שקל, לטובת זיין מאסענהאפטער פערשפרייטונג. יעדעס יאהר, אונאבהענגיג דערפון צי דאמאלס איז א קאנגרעס-יאהר צי נישט, ווערען אויפמערקזאם געמאכט די ברייטע יודישע מאסען וועגען דער גרויסער בעדייטונג פונ'ם קליינעם שטיקעל פאפיר, וואס הייסט „שקל" און דינט פאר דעם בעזיצער אלס דאקומענט פון בעקענען זיך צום באזעלער פראגראם.

פון יודישען טעאטער

„מאמע און געליבטע" אויפגעפיהרט אין „ראזמאיטאשטשי" דורך סיידי שיינגאלד און סעם אויערבאך.

די מעלאדראמע „מאמע און געליבטע" איז די צווייטע אויפפיהרונג פון די געסט: סיידי שיינגאלד און סעם אויערבאך אין „ראזמאיטאשטשי" טעאטער אויב מען וואלט געטיילט טיטולען פאר מעלאדראמעס, וואלט איך געגעבען די „מאמע און געליבטע" דעם טיטול: די קעניגין פון דער מעלאדראמע.

אויב מעלאדראמע הייסט, נישט נאטירליכקייט, אדער איבערגעטריבענקייט אין דער סצענישער האנדלונג, קאן מען דרייסט זאגען, אז מעהר ווי עס געשעהט אין דער „מאמע און געליבטע", קאן שוין נישט געמאלט זיין. די פאנטאזיע איז דא געלאזען געווארען אויף דער גאנצער פארע. איידער דער צושויער בעוויזט איבערצולעבען איין צרה, וואס מען ווארפט איהם צו פון דער בינע, האט מען איהם שוין אונטערגעווארפען אנדערע צוויי נייע צרות און אזוי שיטען זיך צרות און אנשיקעניש אין דער דאזיגער מעלאדראמע, ווי עס וואלט געווען א מגפה פון צרות.

עס איז א גרויס וואונדער, וואס סיידי שיינגאלד (לוסי) שיסט נאך [illegible] מענש אויף דער בינע, [illegible] צרות, [illegible]

זי דערשיסט יצחק גרודבערגען (ארנאלד), קאן מען עס נאר "פערענטפערען דערמיט, וואס זי האט שוין מעהר קיין כח נישט. זי ווערט אזוי שטארק אויסגעמאטערט פון איהרע גרויזאמע ליידען, אז זי האט נישט מעהר קיין כח ווייטער צו מארדען.

איז טאקע א גליק געשעהען די אנדערע פערשוינען אויב זיי בלייבען לעבען. זיי מעגען פשוט גומל בענשען. עס פעהלט דאך נישט מעהר ווי א קלייניגקייט, אז ליפמאן, (זאזולקי'ן), לעמבערגער (פיניע) און האמבורגער (בראון), זאלען דורך איהר דער'הרג'עט ווערען, וויבאלד צרות האט זי פון זיי? אפילו פאני רובין איז דאך אויך ווערט זי זאל דורך „לוסי'ן" דערשאסען ווערען. בלויז סעם אויערבאך (דוד) נאטאליא ליפמאן (מיסיס זאזולקין) און ענני ליטאן (ערגא), פערדינען נישט ביי „לוסי'ן" דעם טויט. נאר א קשיה אויף א מעשה, אז עס האלט ביי א שיסעריי, קאן א קויל טרעפען אונשולדיגע אויך...

האבען מיר, ווי געזאגט, דא צו טון מיט א מעלאדראמע פון א וואשנעם סארט. מיר האבען חלילה נישט קיין טענות צום ספור המעשה. עולם זיצט און כליפעט אויף וואס די וועלט שטעהט, הייסט עס, אז עס דערגעהט ביז דער זיבעטער ריפ. איז אדרבא ואדרבא, זאל עולם וויינען. אין היינטיגע שווערע צייטען, מאכט נישט אויס, אבי סעל ארויסצוווייגען זיך פון הארצען. עס ווערט גרינגער אויפ'ן געמיט....

אויב אבער מעלאדראמע, דארף קודם כל געבען מעגליכקייטען פאר גוטען אקטיארישען שטיק, גיט דאס „מאמע און געליבטע" אין דער פולער מאס, די אקטיארען האבען זיך דא גאר נישט וואס צו בעקלאגען, אלע האבען זיי דא גוטע ראלען און זיי שפילען טאקע אויסגעצייכענט. עס איז נישט נויטיג זיך אבצושטעלען אויף יעדען בעזונדער, גענוג צו זאגען, אז אלע זענען גוט, זיי שפילען מיט'ן פולען ערנסט און ברענגען צום אויסדרוק זייער ארטיסטישע כחות.

וואס שייך סיידי שיינגאלד און סעם אויערבאך דערמאנען מיר זיי בדרך אויסנאהם, ווייל זיי זענען געסט. שיינגאלד האלט זיך געטריי אויף דער ליניע פון מעלאדראמאטישען שפיל און איהר „לוסי" פערדינט דעם גרויסען מיטגעפיהל פון עולם. סעם אויערבאך שפילט זיין „דוד". קאררעקט און מיט פערשטענדניש.

טעאטער מענש.

ניייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניייער פאלקסבלאט

מאנטאג 13 מאי
י' אייר תרצה
זון-אויפגאנג 3.45
זון-אונטערגאנג 7.21

מיט אנ׳עודף פון 100 מיליאן זלאטעס איז געצייכענט געווארן די אינוועסטיציע-הלואה

די 3-פראָצענטיגע אינוועסטיציע-הלואה איז שוין געשלאָסען. פון אַלע שטעט אין פוילען קומען אָן ידיעות וועגען דער הויך פון די געצייכנטע סומעס פאַר דער אינוועסטיציע-הלואה. עס שטעלט זיך אַרויס, אַז לויט די ביזאיצטיגע בערעכנונגען בעטרעפט שוין די אַלגעמיינע סומע פון דער געצייכנעטער הלואה 240 מיליאָן זל. דערפון איז צוזעהן, אַז די הלואה, וועלכע איז פאַרגעזעהן געוואָרען אויף אַ הויך פון 150 מיליאָן זל. איז לויט די ביזאיצטיגע בערעכנונגען שוין געדעקט מיט קנאַפע 100 מעליאָן־מעהר, די סומע וועט געוויס נאָך שטייגען ,ווייל פון אַלע עקען לאַנד קומען אָן, פרישע באַריכטן וועגען דער געצייכענטער הלואה.

פראָפאגאַנדע וואָך פאר׳ן „ל. אָ פ. פ.“

נעכטיגע פייערונגען, אימפּאָזאנטער צוג, פראָפאגאנדע בלעטלעך א.או.וו.

(א) די שטאָט האָט, צוליב די פייערליכקייט פון ל.אָ׳פ.פ. אנגענומען א יום טובדיגען אויסזעהן. די הייזער זענען געווען בעצירט מיט מלוכהשע און ל.אָ.פ.פ. פעהנער, די געוועלבער פאלקאָנען, מלוכה־שע און זעלבסטפערוואלטונג בנינים זענען געווען דעקאָרירט מיט גרינם און ל.אָ.פ.פ. פעהנדלעך, עהרענעכטען אין אָוונט זענען איבער דער שטאָט געגאנגען אָרקעסטערס וועלכע האָבען אָרגאניזירט א צאפשטיק.

9 אינדערפריה זענען אין אלע קאָשטשאָלען און געבעטס הייזער פאָרגעקומען פייערליכע גאָטעסדינ־סטען.

10 א זייגער האָט אין דער קאטעדרע פון סטאַ־ניסלאוו קאָסטקי אדורכגעפיהרט א גאָטעס - דינסט דער ביסקופ יאשינסקי.

פונם קאָשטשיאָל האָט זיך געבילדעט א צוג, וועלכער איז ביי די קלאַנגען פון 12 אָרקעסטערס אדורכגעגאנגען די פעטריקאָווער גאָס ביז פרייהייט פלאץ.

אין שפּיץ פון פייערליכען צוג זענען געגאנגען דעלעגאציעס פון די פאָלקס שולען, מיטעל שולען, וואָס פערמאָגען אייגענע ל. אָ. פ. פ. קרייזען. נאָך דעם זענען געגאנגען די פאבריקס - קרייזען די טראם וויי־אָנגעשטעלטע, פון דער גאזאָווניע, שטעטישען שעכט הויז, פּאָסט, פ.א.ס.ט.א אין אלגעמיין א 50 קרייזען פון ל.אָ.פ.פ.

ווייטער האָט אדורכדעפילירט א קאָלומנע מיט אויטאָמאָבילען און מאָטאָציקלען, אויסגעצירט אין די קאָלירען פון ל.אָ.פ.פ.

אויף פרייהייט - פלאץ איז דער צוג אויפגעלעזט געוואָרען.

בעת דער פייערונג נעכטען איז אדורכגעפיהרט געוואָרען איבער די גאסען א געלד־זאמלונג, לטובת דעם ל.אָ.פ.פ.

צוליב דעם וואָס די לויפענדע וואָך איז דעקלא רירט אלס וואָך פאר פראָפאגאנדע פארן ל.אָ.אָ.פ. וועלען אין אלע שולען אדורכגעפיהרט ווערען ענט שפרעכענדע שמועסען און פייערליכקייטען.

א חוץ דעם וועלען אין בעזונדערע פירמעס, אינ דוסטריע אנשטאַלטען, אָרגאניזאציעס, פעראיינען, אדורכגעפיהרט ווערען דורך ספּעציעלע אינסטרוק־טאָרען פּראָפּאגאנדע געשפרעכען וועגען דער בעדיי טונג פון לופט שוץ און אנטי־גאז פערטיידיגונג.

פון געפאהר. וועגען אויסבילדען און צוגרייטען די בעפעלקערונג אין דער ריכטונג פון זעלבסט־שוץ. ווייל שוץ אין דער קומענדיגער מלחמה וועט נישט זיין נאָר דער קאמף מיט וואפען נאָר אין דער ערש־טער רייה די קענטניש זיך צו פערזיכערען פאר דעם שונאס אָנגריף און דאָס צופאסען זיך צו די אויסער ליכע בעדינגונגען פון דער מאָדערנער שרעקליכער און ראפינירטער מלחמה.

בשעתו האָבען מיר געשאפען א פראָפּאָגאנדע קאָמיטעט פון „לאָפפ׳ אין דער יודישער געזעל־שאפט. נאָר אין א געוויסער מאָס האָבען מיר דער־גרייכט אונזער ציל. מיר האָבען בעקענט א געווי־סען טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג מיט דער בעדייטונג און צילען פון „לאָפפ׳. נישט איינער גיט זיך שוין איצט אָפּ א חשבון אז נישט נאָר די געלד־בעשטייערונג איז וויכטיג נאָר ס׳איז אויך וויכטיג דאָס שטודירען דאָס פראָבלעם פון זעלבסט שוץ, וואָס קען דערגרייכט ווערען נאָר דורך דער ברייט - פערצווייגטער פראָפּאגאנדע ארבייט פון „לאָפפ׳׳.

מיר דארפען זיך נישט נארען, די פראגע פון וועלט־שלום האָט נאָך נישט קיין פעסטען יסוד אלע אינטערנאציאָנאלע אָפּמאכען און פאקטען, זע נען דערוויל נאָר ווערטער.

אונזער שונא דעקלאמירט די גאנצע צייט, אז ער שטרעבט צו שלום, ענטפערען מיר אויך נישט מיטן טאָן פון מלחמה. אָבער די דיפּלאָמאטיע און אויך די בעפעלקערונג גיט זיך אָפּ א חשבון אז דער שונא פון דער מענשהייט וועלכער איז אויך דער שו־נא פון יודענטום, האָט אָנגעטון די פעל פון א שעפּס אָבער אין תוך איז ער דערזעלבער וואָלף וואָס ער איז אין דער ווירקליכקייט און וואָס ער וועט זיין.. טאָג־טעגליך דערוויסען מיר זיך וועגען דער וואקסענדער מאכט פון שונא וועגען זיינע מלחמה צוגרייטונגען. ער גרייט צו עראָפּלאנען און גאזען, הארמאטען און אויפרייס־מאטעריאלען.

שטעהענדיג פאר דער דאָזיגער פערניכטענדער קראפט מוז די צו־שלום שטרעבענדע בעפעלקערונג געדענקען וועגען דער גרויסער בעדייטונג פון ל. אָ. פ. פ. פאר דער מלוכה און פאר יעדען איינציגען בע זונדער. די גאנצע יודישע בעפעלקערונג מוז אנטייל נעהמען אין „לאָפפ׳׳.

אין אלטשטעטישער שוהל

אין צוזאמענהאנג מיט דער לאָפפ־וואָך וועלכע האָט זיך נעכטען אָנגעהויבען ביי אונז אין שטאָט, איז אין אלטשטעטישער שוהל פאָרגעקומען א פייער ליכע תפילה. די שוהל איז געווען פול געפאקט. „לאָפפ׳ איז געווען רעפּרעזענטירט דורך אדוו. מענ קעס, א חוץ דעם איז געווען אָנוועזנד דער גאנצער ראבינאט. די מיטגלידער פון דער קהלה פערוואל־טונג און פון ראט די קינדער פון די שולען. די תפילה האָט אָפּגעריכט דער חזן ווינאָגראד אין דער בעגלייטונג פון כאָר, אונטער דער לייטונג פון פראָפ זאקס. דאן האָט פרעזעס מינצבערג געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האָט צוו. אנד. געזאָגט:

היינטיגע וואָך פיהרט אדורך די ליגע פאר לופט שוץ און אנטי גאז פערטיידיגונג א ברייטע פראָפּא גאנדע פון איהרע צילען. דאָס איז אָבער נישט קיין פּראָפּאָגאנדע פון אנ׳אינסטיטוציע, וועלכע שטרעבט נאָר צו ווערבירען מיטגלידער, דאָ האנדעלט זיך וועגען א טיפערען ענין, ס׳האנדעלט זיך קודם כל ווע גען פערטיידיגונגס־וועזען נעגען דעם אָנפאל פון שונא, וועגען דעם אופן פון קאמף אין א מאָמענט

רעדע פון הרב הארצשטאַרק וועגען „לאָפפ״.

שבת פאר קריאת התורה האָט הרב ר׳ הערצל האדצשטאַרק געהאלטען אין דער אלטשטעטישער שוהל א רעדע וועגען די פערטיידיגונג פון ל. אָ. פ.פ. דער אינהאלט פון הרב הארצשטארקס רעדע איז גע ווען פאטריאָטיש און אדורכגעפלאָכטען מיט פער־שידענע מאמרי חז״ל.

בערעק-יאסעלעוויטש-לעגיאן פאר „לאפפ“

אין שייכות מיט די „לאָפפ״-פייערונגען האָט שבת אָוועגד אַנ׳אָפּטיילונג פון בערעק-יאָסעלעוויטש לעגיאָן זיך בעטייליגט אין דער גאַסען-דעמאָנ־סטראַציע צוזאַמען מיט׳ן אָרקעסטער פון 31-טען פולק. אויך האָט זיך דער לעגיאָן בעטייליגט אין דער נעכטיגער גאַסען-זאַמלונג. פונאַנדערגעטיילט די יודישע בראָשורען פון „לאָפפ“, געפיהרט אַנ׳-אויפקלערונגס-אַרבייט צווישען דער יודישער בע־פעלקערונג א. א. וו.

זיך פארגעשטעלט אלס אגענט פון זיטען=פאליציי

איז וועט זיצען א יאהר אין טורמע פאר שאנטאזש

(א) צו אַנטאָנינאַ וויעלאָך (בעדנאַרסקאַ 18) איז געקומען אַ געוויסער יאַן טשעפּאַליאַק און, פאָרשטעלענדיג זיך פאַר אַנ׳אַגענט פון דער זיטען פאָליציי ערקלערט, אַז ער מוז אַדורכפיהרען אַ רעוויזיע ביי איהר אין שטוב, ווייל ער האָט ידיעות, אַז זי פיהרט זיך נישט אויף, ווי עס דאַרף צו זיין. בעת דער אַדורכגעפיהרטער רע־וויזיע האָט טשעפּאַלאַק פערהאַלטען אייניגע זאַ כען, וועלכע זענען איהם געווען „פערדעכטיגט“ נאָכדעם האָט ער געפאָדערט זי זאָל איהם גע־בען ג׳עלד, ווען נישט וועט זי מוזען קומען צו קאָנטראָל ווי אַ פּראָסטיטוטקע.

טשעפּאַליאַק איז נעכטען געשטאַנען פאַר׳ן שטעטישען געריכט און בעקומען אַ יאָהר טורמע פאַר שאַנטאַזש.

אויספלוגען קיין פאלעסטינע
פון —.630 זל. אן
אָרגאַניזירט
„ארביס“ פּיעטריקאָווער 18, טעל. 9-33

פאבאר פון יאהרגאנג 1914

(א) מאָרגען דינסטאָג ד. 14 מאי דאַרפען זיך שטעלען:

פאַר דער קאָמיסיע נומער 1, (פּיעראַצקי ג. 18) מיליטער-פליכטיגע פון יאָהר-גאַנג 1914. וואָס וואוינען אויפן שטח פון 3 פּאָליציי-קאָמיסאַ־ריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף

L N O

פאַר דער פאָבאָר-קאָמיסיע נומער 2, די פּאָ בּאָר פליכטיגע פון יאָהרגאַנג 1914, וואָס וואוי־נען אויפן שטח פון 4 פּאָליציי קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען נעמען אויף

M N R

פאַר דער קאָמיסיע נומער 3, די פאָבאָר פליכטיגע פון יאָהרגאַנג 1912, קאַט. „בע“ וואָס וואוינען אויפן שטח פון 14 פּאָליציי קאָמי סאַריאַט — אַלע.

אויך די פאָבאָר-פליכטיגע פון יאָהרגאַנג 1912 וואָס וואוינען אויפן שטח פון 1 4 6 7 10 12 13 און 14, וועלכע האָבען זיך אין ריכ־טיגען טערמין צוליב קראַנקהייט אָדער אַנדערע וויכטיגע סיבות נישט צוגעשטעלט, אויך די פאָבאָר פליכטיגע פון יאָהרגאַנג פון 1885 ביז 1911, וואָס וואוינען אויפן שטח פון 1 4 6 7 10 12 13 און 14 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען, וועלכע האָבען צוליב וואָסערע עס איז נישט סיבות נישט ערלעדיגט זייער מיליטער=פליכט.

פאַר דער קאָמיסיע פון פּאָוויאַט, פון יאָהר־גאַנג 1914, מיט די פאַמיליען-נעמען:

Z ביז S

אין יאָהרגאַנג 1913, קאַט. „בע“ וואָס וואוי־נען אין קאָנסטאַנטין, אויך די יאָהרגענג 1914 1913 1912 קאַט. „בע“ וואָס וואוינען אין לוטש־מיערזש.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען די אַפּטייקען: ק. לײַנוועבער (פרייהייטס-פּלאַץ 2), י. האַרטמאַן מלינאַרסקאַ 1), וו. דאַנילעצקי (פּיעטריקאָווער 127), א. פּערעלמאַן (ציגעל-גאַס 32), י. צימער וואָלטשאַנ־סקא 37), ש. וואָיטשיצקי (נאַפּיורקאָווסקיעגאָ 27)

געעפענט אנ׳ערשטקלאסיג געשעפט פון זיידן און וואלענע שטאפען „נאוואשטשי“

די טעג איז געעפענט געוואָרען אויף פּיעט־רקאָווער 29 אַנ׳ערשטקלאַסיג געשעפט פון זיידען און וואָלען-שטאָפען אונטער דער פירמע „נאָ־וואָשטשי“. דער אינהאַבער פון דער פירמע ה׳ י. טיגער איז בעקאַנט אין לאָדז, אַלס סוחר מיט אַלטע פעסטע סוחרישע טראַדיציעס און דאָס מיט די גאַראַנטיע ,אַז דאָס געשעפט וועט אין אַלע הינזיכטען שטייען אויף דער געהעריגער הויך.

צי האסטו דיך רעזערווירט א פאס קיין טשעכאסלאוואקיי?
איינשרייבונגען נעמט אן
Wagons-Lits Cook
Łódź, Piotrkowska 64.

טאג=באטיצער

פערפעסטיגט די פונדאמענטען פון ייווא!

אין אייבעם פון די שווערסטע מאָמענטען פון יודישען פאָלקס-לעבען פייערט איצט דער ייוואָ דעם צעהן-יאָהריגען יובל פון זיין קיום, וואָס איז געוואָרען פאַר דער צייט אַנ׳אמת׳ער צענטער פון יודישער וויסענשאַפטליכער אַרבייט אין דער פאָלקס-שפראַך.

און דאָס איז סימבאָליש — עס בעווייזט, אַז דער מענשליכער דראַנג צו וויסען, דאָס שטרע־בען צום גייסטיגען טאָן און שאַפען וייסען פון קיין מגיפות נישט און לאָזען זיך נישט בעהער־שען פון יאוש-שטימונגען, פון דער אַרומיגער מרה־שחורה, וואָס מאַכט געוועהנליך דעם מענ־שען אָפּאַטיג און פּעטעט יעדע אַקטיווקייט אין זיין טאָג-טעגליכער אַרבייט.

און ווען מיר קומען צום טרויעריגען בע־וואוסטזיין, אַז עס איז אונז שוין שווער געגע־וען צו ווערען אויפ׳ן ווירטשאַפטליכען און עקאָ־נאָמישען געביט, האָט דער ייוואָ אונז בולט בע־וויזען, אַז קולטורעל קענען מיר זיך דאָך פער־פעסטיגען און נאָך שטייגען צו להכעיס דער אַרומיגער שווערער מאַטעריעלער נויט און אַל־געמיינעם גרויליכען קריזיס.

און ווען מיר לייענען איצטער בעריכטען וועגען דער אָפּגעטוענער אַרבייט און די אויפ־טוען פון ייוואָ, וואונדערט מען זיך באמת, ווי אַזוי האָט מען געקענט אַזוי פיל שאַפען ביי אַזעלכע שוועריגקייטען און מיט אַזוינע קנאַפע מאַטעריעלע מיטלען. עפּעס אַ מין אינערליכער כח, אַ גייסטיגער שאַפונגס-דראַנג האָבען געברויזט אין די טיפעניש פון פאָלק און האָבען זיך אויסגעגאָסען אין אַ נייעם קוואַל פון וויסען און שעפערישער אַרבייט.

אָט דער געוואַלדיגער אינערליכער שאַפענ־דיגער כח האָט זיך אין קאָנצענטרירטער פאָרם שפּעטער פערוואַנדעלט אין אַ גרויסער גייסטי־גער שפּע ביי אַ קליינער גרופּע וויסענשאַפטלער און קולטור-טוער, וואָס האָבען זיך גרופּירט אַרום ייוואָ און וואָס זענען געוואָרען די אייגענטליכע בויער און גייסטיגע פיהרער פון ייוואָ.

אַ דאַנק זיי, זייער אידעאַליזם, איבערגעבענ־קייט און ליבע צו וויסענשאַפטליכער און פאָר־שונגס-אַרבייט איז מעגליך געוואָרען צו פערוואַנ־דלען דעם ייוואָ אין משך פון אַזאַ קורצער צייט אין אַ צענטראַלען קולטור-היכל, וואָס האַלט אין איין וואַקסען און שטעלען זיך אַלץ נייע אויפ־גאַבען. עס ווערט איצט געשאַפען ביים ייוואָ די אַזוי גערופענע אַספּיראַנטור אויפ׳ן נאָמען פון ד״ר שאַבאַד צוצוגרייטען יונגע יודישע געלערנטע, עס ווערט צוגעגרייט צום סוף זומער אַ צוזאַמענ־פאָהר פאַר יודישער קולטור און וויסענשאַפט, עס ווערט דורכגעפיהרט אַ גרויסע פאָרשונגס-אַרבייט צווישען דער יוגענד — אַלץ פונדאַמענטאַלע אויפ־גאַבעס, וואָס דאַרפען פערפעסטיגען און פערזי־כערען די צוקונפט פון ייוואָ.

דאַרפען מיר טאַקע, לאָדזער יודען, דאָס מאָל בעווייזען, אַז מיר ווייסען ווי צו שעצען (און גראַדע איצט!) אונזער צענטראַלע קולטור־אינסטיטוציע, העלפען ליגדערען די שאַרפע נויט און דערמעגליכען די ווייטערדיגע נאָרמאַלע שאַ־פונגס-אַרבייט פון ייוואָ.

צוגרייטען אַ נייעם דור יודישע געלערנטע איז אַ פונדאַמענטאַלע אויפגאַבע פאַר ייוואָ אין איצ־טיגען מאָמענט, און לאָמיר העלפען פערפעס־טיגען דעם פונדאַמענט פון יודישען וויסענשאַפט־ליכען אינסטיטוט.

ארבייטער ביי אינוועסטיציע ארבייטען

צו די אַרבייטען, וועלכע עס פיהרט דער אַרבייטס-פאָנד ביים רעגולירען דעם טייך וואַרטע, זענען פון פאַביאַניץ אַרויסגעשיקט געוואָרען 50 אַרבייטער אין דער לויפענדער וואָך זאָל אַרויסגע שיקט ווערען די צווייטע פאַרטיע פון 50 פערזאָן.

די אַרבייטער ווערען איינגעלאַדען דורך דעם מלוכהשען אַרבייט-פערמיטלונגס-אַמט.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָוונד

רעוויזיאניסטישע וואיעוואדזטווע־קאנפערענץ אין לאדז

פייערליכע ערעפנונג און רעפעראט פון ד״ר יוסף שעכטמאן

נעכטען האט זיך אין לאדז געעפענט די פינפטע קאנפערענץ פון די רעוויזיאניסטישע ארגאניזאציעס אין דער לאדזער וואיעוואדזטווא. די ערשטע זיצונג איז פארגעקומען אין פילהארמאניע־זאל און איז געווען פארבונדען מיט א רעפעראט פון עקזעקוטיוו־מיטגליד פון רעוויזיאניסטישען וועלט־אוניאן ד״ר יוסף שעכטמאן.

די קאנפערענץ איז געעפענט געווארען דורכ'ן פארזיצער פון דער לאדזער רעוויזיאניסטישער ארגאניזאציע, אינזש. עלפערין, וועלכער האלט ביי דער געלעגענהייט א לענגערע רעדע וועגען דעם לעצטען שריט פון די רעוויזיאניסטען, וועלכע האבען זיך דעצידירט ארויסצוטרעטען פון דער רעוויזיאניסטישער ארגאניזאציע, נישט קויפען קיין שקלים און נישט אנטיילנעמען אין די וואהלען צום 19־טען ציוניסטישען קאנגרעס און רופט צו שאפען די אונאפהענגיגע ציוניסטישע ארגאניזאציע דורך דעם פלעביסציט, וועלכער וועט פארקומען דעם 2 יוני.

נאכדעם ווי די קאנפערענץ ווערט בעגריסט אין נאמען פון דער פעראייניגונג פון די יודישע פראקציעס אין שטאט־ראט דורך ראטמאן זיידע, הויבט אן זיין רעפעראט דער גאסט ד״ר יוסף שעכטמאן.

האלב פיר אינדערפריה אין דער נאכט פון 7 און 8 אפריל, אין דער שטאט ירושלים — הויבט אן דער רעדנער — איז פארגעקומען די שלום־זיצונג פון ציוניסטישען אקציאנס־קאמיטעט. דעמאלט האט דער פארשטעהער פון די רעוויזיאניסטען אפגעגעבען אנ'ערקלערונג, אז די רעוויזיאניסטען וועלען מעהר נישט קויפען קיין שקלים, נישט אנטיילנעהמען אין די וואהלען צום ציוניסטישען קאנגרעס און טרעטען אינגאנצען ארויס פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. די דאזיגע ערקלערונג איז געווען דער אפשלוס פון 10 יאהר שווערען קאמף, וועלכען די רעוויזיאניסטען האבען געפיהרט אינערהאלב פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. די רעוויזיאניסטישע ארגאניזאציע איז געשאפען געווארען מיט 10 יאהר צוריק, כדי צו געבען דעם ציוניזם זיין אינהאלט, כדי אפצוראטעווען איהם פון אונטערגאנג. דורך די 10 יאהר זענען מיר געווען די פאנאטיקער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, געוואלט אפהיטען מיט אלע מיטלען איהר סובערעניטעט און איצט זענען מיר אליין אוועק.

ס'איז כדאי זיך אריינצוטראכטען דערין — זאגט דער רעדנער — פארוואס אין יאהר 1925 זענען די רעוויזיאניסטען געווען אזוי פארליבט אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און איצט, אין יאהר 1935 איהר געגעבען א גט. דורך די 10 יאהר האבען מיר דעם ציוניזם צוריקגעברענגט דעם פולבלוטיגען הערצל־ציוניזם, מיר זענען געווען די מלמדים, וועלכע האבען געפיהרט אנ'ערציהערישע ארבייט אין דער ארגאניזאציע, מיר האבען אלעמען אנגעשטעקט מיט דעם רעוויזיאניסטישען באציל. יעדע איינציגע ציוניסטישע גרופע האט גענומען שטיקלעך פון רעוויזיאניזם, אבער דאס איז פאר אונז רעוויזיאניסטען בשום אופן נישט גענוג געווען, זיי האבען גערעדט מיט רעוויזיאניסטישע ווערטער, אבער האבען נישט געהאט דאס רעוויזיאניסטישע עמפינדען פאר אונז איז געווען קלאר, אז פערווירקליכען אונזער אידעאלאגיע קענען נאר די, וועלכע האבען די דאזיגע אידעאלאגיע געשאפען און דעריבער האבען מיר געשטרעבט צו עראבערן די ארגאניזאציע און די ליטונג, כדי צו קענען פערווירקליכען דעם הערצליאנישען ציוניזם. מיר האבען אנגעהויבען אין יאהר 1925 מיט 4 דעלעגאטען אויפ'ן קאנגרעס, אבער פון דעמאלט אן זענען מיר כסדר געוואקסען, מיר זענען אבער נישט קיין פארטיי וועלכע פרעהט זיך מיט איהר כסדר'דיגען וואוקס, מיר האבען געוואלט האבען 51 פראצענט פון קאנגרעס. מיר האבען זיך באלד איבערצייגט, אז אין דער ציוניסטישער פולפארטייאישקייט איז אונמעגליך, אז איין גרופע זאל עראבערן 51 פראצענט פון קאנגרעס און זאל קענען קומען צו דער מאכט. מיר האבען פערשטאנען, אז ס'איז געקומען א גרעניץ צו אונזערע סטיכישען וואוקס, דעריבער האבען מיר געוואלט די 51 פראצענט עראבערן צוזאמען מיט גרופען, וועלכע זענען נאהענט צו אונז, מיר האבען אבער געהאט מיט זיי א ביטערע ערפאהרונג. די גרופען זענען נישט, לויט דעם רעדנער, קאאליציאנס־פעהיג און קענען נישט האלטען קיין ווארט, אויפ'ן 17 קאנגרעס זענען מיר אין פערלויף פון 1 טאג 3 מאל אפגענארט געווארען. זיי זענען ארגאניש אונפעהיג זיך אקעגענצושטעלען דער איצטיגער לינקער מעהרהייט.

ביי אונז, זאגט דער רעדנער, קען נישט זיין קיין רייד וועגען צוואנג, ווען מיר האבען זיך אויף א מינוט געקענט פארשטעלען, אז מיר וועלען פערכאפען די מאכט אין דער עקזעקוטיווע, וואלט דאס געווען א פערברעכערישע ארבייט ווייל מיר ווייסען, אז מיר וואלטען נישט געקענט צווינגען די גרויסע מינדערהייט, אז זי זאל אונז פאלגען, אין ציוניזם קען נישט זיין קיין רייד וועגען הערשאפט נאר וועגען פארטנערשאפט. דער ציוניזם איז א בשותפות'דיגער ענין פון אלע פארטייען. ס'האט אפילו געדארפט זיין א וואונדער, וואס מיר די רעוויזיאניסטען האבען געוואלט מסכים זיין אויף א שותפות. מיר זענען אבער א מלוכה'שע פארטיי און דעריבער טוען מיר אלץ, וואס פאר דער דאזיגער מלוכה זאל זיין גוט.

ס'איז געווען א צייט און דאס נאכ'ן סטאווסקי־פראצעס אין יולי 1934, ווען מיר האבען געקענט אויסנוצען דעם מאמענט און עראבערן די מעהרהייט. מיר האבען דאס נישט געטון. 2 טעג נאך סטאווסקי'ס בעפרייאונג האבען מיר געמאכט די ווענדונג וועגען שלום, דאן זענען געקומען די אונטערהאנדלונגען צווישען זשאבאטינסקי און בן־גוריון דאן דער הסכם נומער 1, נומער 2 און נומער 3 — מיט איין ווארט, מיר האבען אלץ געטון, כדי אפצוטעמפען די פארמען פון קאמף. דער צד שכנגד האט אפגעווארפען יעדער מין פערשטענדיגונג און אנשטאט דעם אנגענומען די פארם פון קאזארמע־דיסציפלין.

איך האב אנגעפיהרט, זאגט דער רעדנער, מיט דער רעוויזיאניסטישער פראקציע אין דעם אקציאנס־קאמיטעט און איך טראג די פעראנטווארטליכקייט דערפאר, וואס דארט איז פארגעקומען, נאך קיינמאל האב איך זיך נישט אזוי געשעהמט ווי אויף יענער זיצונג. מיר האבען געזוכט צו קומען צו א הסכם באלד ביים אננעמען די טאג־ארדנונג האבען מיר געשטעלט א פארשלאג, אז דער אקציאנס־קאמיטעט זאל בעשליסען צונויפצורופען אלע ציוניסטישע פארטייען צו א בעראטונג ביים „רונדען טיש". מיר זענען געווען זיכער, אז דער פארשלאג וועט אנגענומען ווערען. צום סוף האבען די לינקע איהם אפגעווארפען און ס'איז אנגענומען געווארען דער פארשלאג פון א הסכם־קאמיסיע, אין דער קאמיסיע האבען מיר פארגעלעגט, אז ס'זאל געשאפען ווערען א פראגראם פאר אלע פארטייען און אויפ'ן גרונד פון דעם פראגראם זאל קומען די אבסאלוטע דיסציפלין פון יעדען ציוניסט. די לינקע האבען פערלאנגט צוערשט דיסציפלין און דאן וועט מען אפשר קענען רעדען וועגען פראגראם, און הגם מיט אונזער פארשלאג זענען געווען די מזרחי, אלגעמיינע ציוניסטען, יודענשטאטס־פארטייען און אפילו ראדיקאלען איז דאך געבליבען אזוי ווי ס'האבען געוואלט די לינקע. זיי, די לינקע, ווילען הערשאפט און נישט קיין שותפות. די לינקע האבען געדארפט אפגעזונדערט ווערען, קיינער האט אבער נישט געהאט דעם מוט צו געהן אהן מפא״י. מיר האבען דאן וועגען דעם פון ירושלים געמאלדען אונזער עקזעקוטיוו אין פאריז און פרעזידענט זשאבאטינסקי קיין ניו־יארק. מיר האבען בעקומען אנ'ענטפער, אז מיר זאלען ציהען די קאנסעקווענצען, און איצט וועט די הונדערט־טויזענדיגע רעוויזיאניסטישע מאסע נישט מעהר אויסקויפען קיין שקל, וועט נישט אנטייל נעמען אין קאנגרעס, נאך פאר אונזערע שריט האבען מיר געפרובט זיך פערשטענדיגען מיט „מזרחי" און אלגעמיינע ציוניסטען, ס'האט געדארפט ארויסגערופען צו ווערען א בונט, דאס איז נישט געשעהן צוליב דער מורא פאר דער לינקער הערשענדער עקזעקוטיוו. מיר האבען דעריבער נישט געהאט קיין אנדער עצה ווי צו שאפען די אונאפהענגיגע ציוניסטישע ארגאניזאציע.

הערצל, זאגט דער רעדנער, האט אויסגעבויט א טעמפעל און זיי האבען פערוואנדעלט דעם טעמפעל אין א קאזארמע. מיר וועלען הערצל'ען ארויסנעמען פון דער קאזארמע און איהם צוריק אריינשטעלען אין טעמפעל, וועלכען מיר וועלען אויפבויען. מיר ווילען נישט מעהר זיין די אימפאטענטע אפאזיציע, וועלכע מיר זענען געווען אין פערלויף פון 10 יאהר.

דאס, וואס מיר זעהען איצט אין ארץ ישראל, איז לויט דער מיינונג פון רעדנער נישט אויסגעבויט געווארען דורך דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, נאר דורך סתם יודען, נאר איין פירטעל דערפון איז פארן געלד פון דער ארגאניזאציע, אבער דאס אייגענטום פון הסתדרות, קיינער האט דערפון מעהר גארנישט בעקומען אלץ געהער צו זיי, מיר ווילען דעריבער פון היינט אן זיין זעלבסטשטענדיג, פאר אייגען געלד און מיט אייגענע כוחות בויען פאר יודען, פאר אלע יודען. דערמיט הויבט זיך אן יעדע נאציאנאל־בעפרייענדע בעוועגונג. אזוי האבען אנגעהויבען די אירלענדער, וועלכע האבען געהאט די לאזונג „מיר אליין".

סערטיפיקאטען קענען נאר בעקומען די אלע, וואס זענען ענגע פארטיי־מענשען, און צאהלען פאר אלע קרנים. אויסער דעם ווערען אויך בעשטעטיגט דורך דריי ציוניסטישע פראקציעס אין די פאלעסטינא־אמטען. אזוי ווייטער געהן קאן עס נישט.

מיר וועלען מאכען א מאראלישען בונט — און מיר וועלען מסר'ן! (אויפרעגענדע צווישענרופען פון פובליקום) יא מענשען, וואס געבען אוועק די סערטיפיקאטען בלויז אייגענע פארטיי־מענשען, און דאס אלעס, וואס געהערט אלע יודען, וועלכע האבען א חלק צום ציוניזם און צום בנין־הארץ, די אלע ווערען בע'עוולה'ט און בערויבט, אזא שיטה ווילען מיר ברעכען. מען האט פערוואנדעלט דעם סערטיפיקאט אין א גרוים לאס (צווישענאויסרופען: „א חרפה צו מסר'ן").

מיר קומען צו אלע יודען מיט א גענויען דין־וחשבון וועגען אונזער ביז־איצטיגער 10־יעהריגער ארבייט, מיר וועלען איצט אויפשטעלען די איינציגע ציוניסטישע אומאפהענגיגע ארגאניזאציע, קעגען א כח, וואס פערמאגט איבער הונדערט־טויזענט מענשען, און יודען לעכצענדיגע, הונגעריגע נאך עליה קיין ארץ ישראל, וועט קיינער נישט קענען בעקעמפען. עס וועט קיינער נישט קענען זיין געגען א כח פון פערצווייפלונג, הונגער און האפנונג.

יעצט איז נישטא קיין שום אפאזיציע, די וואהלען וועלען זיין רוהיג, דער 19טער קאנגרעס וועט זיין א אויסערארדענטליכער רוהיגער.

עס קומט אן איצט א שווערע און ביטערע צייט פאר'ן יודישען פאלק. די מענשען אין דער אלטער ציוניסטישער ארגאניזאציע האבען געוויזן אין משך פון דער צייט נישט אפצושטעלען זיך פאר קיין שום זאך און מיטלען קעגען אונז. דאס איז נישט קיין שום שמחה פאר'ן פאלק. די געשיכטע לערנט אונז, אז קיין שום קאמף קומט נישט פאר אהן יסורים.

עס וועט אבער קומען א צייט, וואס מיר וועלען מוזען זיצען ביים רונדען טיש און דעמאלט וועט ענדליך קומען דער הסכם אין דער ציוניסטישער וועלט. דער אמת איז מיט אונז — ווי היינט איז טאג, דער פלעביסציט אין אונזער מחנה וועט בעוויזען, אז מיר זענען געווען גערעכט, מיר גלויבען, אז איצט הויבט זיך אן א גרויסע ערע אין אונזער בעוועגונג, מיר בויען אויף אלץ אויף די יודען, וואס ווילען בויען מיט די אייגענע מיטלען, כח און שוויכ א מלכות ישראל.

דער פארזיצענדער אינזש. עלפערין שליסט די ערשטע זיצונג פון דער קאנפערענץ און דער עולם זינגט „התקוה".

די ווייטערדיגע זיצונגען קומען פאר אין לאקאל פון די רעוויזיאניסטען שעדפיען 6.

—=—

פון יודישן קריגס־אינוואלידען־פערבאנד

„די פערוואלטונג פון יודישען קריגס־אינוואלידען־פערבאנד אין לאדז און לאדזער וואיעוואדזטווא מאכט בעקאנט דאס דעם 18 מאי ד. י. קומט פאר די 6־טע אלגעמיינע פערזאמלונג אין זאל פון בערעק יאסעלעוויטש־לעגיאן אל. קאשטשושקא 23, 1 אזייגער נאכמ. אויף וועלכע אלע מיטגלידער ווערען אויפגעפאדערט צו קומען."

גלייכשטעלונג

אין די נעכטיגע אנאנסען פון ד״ר גוסטאוו קאהן און ד״ר מאריא קאהן זענען אריינגעפאלען פערדריסליכע טעותים: עס האט געדארפט זיין ד״ר גוסטאוו קאהן אסיסטענט פון גינעקאלאגישען קליניק אין פאריז און נישט ווי ס'איז געווען געדרוקט, אויך די ריכטיגע אדרעסען זענען: פילסודסקיעגא 51.

„פשעגלאנד פאלעסטינסקי"

דער 4־טער נומער פון דעם וואכענבלאט אין דער פוילישער שפראך „פשעגלאנד פאלעסטינסקי", איז שוין ערשינען. דער נומער ענטהאלט א רייכען אינפארמאטיווען מאטעריאל, ידיעות פון אלע עקען פון ארץ־ישראל, פראקטישע אנווייזונגען פאר עולים ווי אויך א רייהע אריגינעלע קארעספאנדענצען, און רעפארטאזשען.

Dr. med. P. Braun
צורגעקעהרט פון פאריז
ספעציאליסט פאר הויט און וענערישע קראנקה.
נעהמט אן פון 8–1 און פון 4–8 אוו.
Cegielniana 4, tel. 100-57.

Dr. med.
R. Zalcwasser
כירורג
ציגעל־גאס 19, טעל. 125-17
נעמט אן פון 1–2 און פון 4–6 נאכמ.

ר. איזר אעל

משומדים

סענסאצ. שפאנענדער ראמאן פון היינטיגען יודישע לעבען

(13

— קיין שום ווידערשטאנד, האט הענריק נאך בעוויזען צו זאגען האנקאן, באלד מסכים זיין דערויף.

האנקא האט געעפענט די טיר און דער קריפעל איז אריינגעשפרונגען אין דער שטוב אריין אנקוקענ׳ דעם דאזיגען פערשווינדעל האט הענריק געמוזט מודה זיין, אז דאס אלץ וואס זי האט איהם וועגען דעם בריף דערצעהלט, וועגען זיין עקעלהאפטיגקייט און מוראדיגקייט — איז געווען צו ווייניג. הענריקן איז שלעכט געווארען, ער האט זיך אבער שנעל בעהערשט, פיהלענדיג די אחריות וואס ער האט אויף זיך גענומען ווען ער האט מסכים געווען מיטצופאהרען מיט האנקאן און דעם שרעקליכען קריפעל אין אן ארט וואו ער אליין האט נישט געקענט און וואו ס'האט זיך געקענט שאפען א לאגע, וועלכע האט געקענט ווערען געפעהרליך פאר זיין לעבען.

— גוט, האט דער קריפעל געזאגט, מיינע פריינד האבען מסכים געווען, אז איהר זאלט קומען מיט א בעגלייטער, איז שוין דער דאזיגער הער דא?

— יא, האט האנקא קוים ארויסגערעדט, מיין פריינד איז שוין אהערגעקומען.

— און איהר זענט אויך שוין גרייט צו געהען.

— יא, מיר זענען שוין גרייט—

— קענען מיר באלד געהען, איך האב דא מיטגעברענגט אונזער אויטא, וועלכער וועט אייך פיהרען אהין וואו מען דארף, איך האב געברענגט מיין אויטא, כדי איהר זאלט זיך נישט קענען אריענטירען וואוהין מיר פאהרען, איהר דארפט אבער דערפאר נישט קיין מורא האבען, ווייל איך האב בעקומען די פולמאכט אייך צו פערזיכערען, האנקא האט זיך גארנישט אנגערופען, נאר האט זיך געמאכט גרייט צום פאהרען, אויך הענריק האט גארנישט גערעדט און בכלל גארנישט געוואוסט וואס ער האט צו רעדען, ער איז נאך אלץ געווען אזוי איבערראשט, ווי ער וואלט בעקומען פלוצלונג מיט א האמער אין קאפ.

— איך וועל געהען פאראויס, האט דער קריפעל געזאגט, און וועל אריינזעצען זיך און אפשר, איהר דארפט נאר אבסערווירען וואוהין איך געה און דאן אויך געהען אין דעם זעלבען אויטא, כדי מען זאל אונז נישט זעהען צוזאמען.

דער קריפעל איז ארויס און הינטער זיי האנקא מיט הענריקען, שווייגענדיג ביז זיי זענען אריין אין אויטא.

קאפיטעל 6.

מאריאן און די טייוולאנישע פרוי

אין דער זעלבער צייט ווען דער קריפעל איז איינס און דאס צווייטע מאל געווען ביי האנקאן און מיט איהר אונטערהאנדעלט וועגען האנקאס קומען אין דעם אונבעקאנטען ארט, איז מאריאן געברענגט געווארען דורך דעם קריפעל און דער פרוי אין א שעהן מעבלירטע וואוינונג אריין, דאס צימער, וואו מאריאן האט זיך געפינען איז נישט געווען אנגעוויזן דערויף, אז דאס זאל זיין א ספעציעל געהיים ארט, די פענסטער זענען ארויסגעגאנגען אויף א האלב בעלעבטער גאס און זענען נישט געווען פערשטעלט, אזוי אז ס'האט אויסגעזעהען, אז די פערשוינען וועלכע האבען מאריאנען אהערגעברענגט געהט נישט ספעציעל דערין, אז מאריאן זאל נישט וויסען וואו ער געפינט זיך.

די הויכע שווארצע און ווירקליך שעהנע דאמע האט העפליך געבעטען מאריאנען אז ער זאל זיך אוועקזעצען, וואס מאריאן האט אויך געטון.

— איהר דארפט נישט מיינען, האט די דאמע אנגעהויבען, אז איהר זענט דא פערפיהרט געווארען דורך מענשען־פרעסער אדער דורך באנדיטען, וועלכע ווילען מיט אייך שאנטאזשירען און פערלאנגען פון אייך אויסקויף־געלד, דאס איז נישט דער פאל, דער צוועק דערפון וואס מיר האבען אייך דא אהער געברענגט איז א גאנץ אנדערער און מיר רעכענען, אז ס'וועט נישט זיין אזוי שווער, אז איהר זאלט נאכקומען אונזער פערלאנג, מיר פערלאנגען נישט אייער שלעכטס און ווילען אייך נישט טון קיין שום בייז. ס'איז [illegible] ער אנבעלאנג אין אייך ווי אזוי איהר וועט זיך אויפפיהרען, צי איהר וועט נאכקומען אונזער פערלאנג אין דעם ענין וואס מיר וועלען אייך בעטען, וועט איהר אבער דאס נישט געבען אדער דאס נישט וועלען נאכקומען וועלען מיר אנווענדען מיטלען אויף וועלכע מיר זענען פעהיג.

מאריאן האט זיך שוין געהאט אביסעל בערוהיגט, ער האט געזעהען, אז ער איז נישט צווישען קיין באנדיטען און בעזונדערס האט ער נישט געפיהלט, אז ער זאל האבען געטון אזעלכעס פאר וואס ער זאל ספעציעל מורא האבען.

— איך וויס נישט וועגען וואס עס האנדעלט זיך און קען אייך אויף גארנישט ענטפערען, דער אופן ווי אזוי מ'האט מיך גענומען אין געפאנגענשאפט איז אזעלכער, אז איך האב דאס רעכט חושד צו זיין, אז דער ענין איז נישט קיין פשוטער און אז איהר צוזאמען מיט אייער פריינד פערפאלגען א געוויסען ציל, אויף אזא געהיימנישפולען אופן אונטערהאנדעלט מען דאך נישט מיט קיין פשוטען מענשען אין קיין פשוטען ענין.

— דער ענין איז נישט אזוי שרעקליך און מיר וועלען נישט מאכען קיין לאנגע פאררעדעס. מיר וועלען אייך זאגען באלד אין אנהויב: סאבא איז אונזערס א מענש.

— סאבא, סאבא, וואס הייסט סאבא איז אייערס א מענש? וואס הייסט אייערס א מענש ווער איז דער איהר?

— סאבא איז אונזערס א מענש און איהר דארפט זי לאזען צורוה, סאבא ווערט דורך אונז עקספלואטירט און ס'איז נאך נישט די צייט, אז מיר זאלען זיך פון איהר אפזאגען.

— איך פערשטעה נישט... וואס זאל דאס אלץ בעדייטען... איך וויים נישט וואס איהר רעדט צו מיר...

— איהר דארפט שוין פערשטעהען, מיר ווייסען, אז איהר האט זיך פערליבט אין דער טענצערין סאבא, וועלכע טרעט איצט ארויס אין קאבארעט, מיר האבען זיך ווייטער דערוואוסט, אז אויך זי האט זיך פערליבט אין אייך, מיר ווייסען, אז איהר זענט גרייט זיך אפצוזאגען פון אייער [illegible] און אפילו פון אייער רעליגיע צוליב איהר [illegible] דערויף קענען מיר נישט מסכים זיין. סאבא געהער צו אונזער פערזאנאל, וועלכער ווערט דורך אונז אויסגענוצט, זי איז זעהר טאלענטירט, אויסער דעם אויך זעהר שעהן און זי איז דער ערשטער קוואל פון אונזער הכנסה, אזוי אז מיר קענען זיך ליידער נאך פון איהר זיך נישט אפזאגען.

מאריאן האט זיך געריבען דעם שטערען, ער האט געוואלט אז די ווערטער וועלכע ער הערט זאלען איהם אריינדרינגען אין קאפ אריין און ער זאל זיי פערשטעהען, ביסלעכווייז האט ער זיך אנגעהויבען צו אריענטירען און ער האט אנגעהויבען צו בעגרייפען דעם אינהאלט און דעם זין פון די רייד, וועלכע ער האט געהערט פון דער דאמע.

(פארטזעצונג קומט)

ספארט=בעוועגונג

וואו איז די אחריות פון די יודישע ספארט-פעראיינען?

אין איינעם פון די לעצטע נומערען פון אונזער צייטונג, האבען מיר געשריבען וועגען דער אונ-פאראנטווארטליכער האנדלונג פון די יודישע ספארט לער, וועלכע זיצען אין לאדזער פוסבאל-פערבאנד אין נאמען פון זייערע ספארט-קלובען. מיר האבען זיך געוואנדען עפענטליך דורך דער צייטונג צו ד פערוואלטונגען פון די יודישע ספארט-פעראיינען, אז זיי זאלען לגבי די דאזיגע לייט ארויסטראגען אן׳אורטייל, וועלכער זאל אין א געוויסער מאס רעהאביליטירען די יודישע ספארט פעראיינען, וועמענס פארשטעהער האבען אזוי שענד ליך בעשמוצט דעם גוטען נאמען פון דער יודישער ספארט-בעוועגונג.

עפעס הערען מיר נישט, אז עס זאל אין א יודישען ספארט-פעראיין געטון ווערען אין דער היגזיכט. מיר האבען א רעכט און עס איז א פליכט דעם ענטשפרעכענדען אורטייל ארויסצוטראגען פאר דער ברייטער עפענטליכקייט, ווייל די מענשען האבען נישט בלויז אליין זיך בעטייליגט אין דער אימפרעזע מיט די היטלעריסטישע ספארטלער, נאר אויך ארויסגענוצט די רעכטען פון וועלכע עס גע-ניסען מיטגלידער פון די אנפיהרענדע אינסטאנצען פון לאדזער פוסבאל-פערבאנד. אנגענומען די פריי-קארטען א ניף דער דאזיגער אימפרעזע, בכדי „מה נה" צו זיין אנדערע. גלייכצייטיג האבען די דא-זיגע לייט אויסגעפיהרט די פונקציעס פון העלפען האלטען די ארדנונג אויף דער אימפרעזע גופא.

דער אורטייל איבער די מענשען מוז ארויסגע-טראגען ווערען פאר דער עפענטליכקייט, ווייל זיי רעפרעזענטירען דאך די יודישע ספארט-פעראיינען און א ספארט-פעראיין איז דאך עפעס נישט קיין פריוואט קרעמעל...

עס קומט אונז איצט ווידעראמאל אויס צו שרייבען וועגען די בעציהונגען, וואס הערשען אין די יודישע פעראיינען, וואס וועט אויך נישט אוועקשטעלען אין קיין בכבוד׳ער ראל די יודישע ספארט-טוער אבער די פאקטען זענען צו שרייענדע אז מ׳זאל זיי קענען פערשווייגען. נישט דאס ער-שטע מאל, ווי מיר אלארמירען די יודישע ספארט-טוער, אז זייערע וועגען זענען זעהר גליטשיגע און אז מ׳טאר נישט אין גאנג נאך רעקארדען פערגעסען אין תוכן. די אידעאלען פון דער יו-דישער ספארט-בעוועגונג זענען זעהר דערהויבענע. אויפ׳ן פאהן פון די יודישע ספארט-פעראיינען איז אויפגעשריבען, די פיזישע ווידעראויפלע - בונג פון יודישען פאלק און די יודישע ספארט-פעראיינען דארפען אויך זיין דערציהונגס-אינסטי-טוציעס פאר דעם אונטערוואקסענדען דור. די קערפערליכע ענטוויקלונג מוז קומען פאראלעל מיט דער גייסטיגער ערציהונג און עס דארף ענטווי-קעלט ווערען דאס בעוואוסטזיין פאר די צילען פון יודישע ספארטלער.

געגענגעווירקט די דאזיגע אויפגאבען הא-בען נישט קיין אנדערע ווי די יודישע ספארט-טוער אליין. פאר שפרונגען פינף צענטימעטער העכער אדער פאר שיסען א טויער האט מען בעצאהלט געלד. מען האט געקויפט פאר גוטע פריינזען ספארטלער, וועלכע קאנען שיסען גאלען. מען האט קארומפירט יונגע מענשען און מען איז געגאנגען אויף אלערליי קאמבינאציעס. אנ-שטאט א נוצליכע יוגענד, האט מען אויפגעשטעלט פשוטע פאראזיטען, וועלכע האבען שוין פערלוירען די פעהיגקייט פון שלאגען רעקארדען און זענען איצט פראדוקטיוולאז.

מיר האבען נישט איינמאל געווארנט, אז דאס וועט זיך סוף כל סוף נוקם זיין אין זיי אליין און היינט שטעהען מיר שוין פאר אזא לאגע, אז די יודישע ספארט-פעראיינען לעבען איבער א קאטאסטראפאלען קריזיס און עס וועט נישט זיין איבערגעטריבען, ווען מיר וועלען זאגען, אז אויב עס וועלען באלד נישט געמאכט ווערען קיין קארדינאלע ענדערונגען, קאן נאך זיין צו שפעט.

דאס וואס איז לעצטענס פארגעקומען אין לאדז, האט שוין איבערגעשטיגען אלע אונזערע פארשטעלונגען, און ווען מיר וואלטען נישט גע-האט פאר אונז די פאקטען, וואלטען מיר זיכער נישט געגלויבט.

אין געיעג צו געוואונען (לייען צו קויפען) צווייטראנגיגע פוסבאליסטען, האט א יודישער ספארט-פעראיין אוועקגעשיקט א אפיציעלען בריף צו דער מאכט, אז זי זאל צואיילען אין איהר ארויסגעבען א בעשטעטיגונג, אז זי האט אויפ-געלעזען א יודישען ספארט-קלוב, בכדי צו קענען דעם דאזיגען קלוב ליקווידירען אין די געהעריגע ספארט-פערבאנדען. דער דאזיגער פעראיין האט דאן דעם ענטפער צושיקט אין די ספארט-פער-באנדען, כדי אזוי ארום קאנען „געוואונען" עטלי-כע פוסבאליסטען און איין... פינג-פאנגיסט. זיי האבען זיך געלאזט אויף דעם זועג, הגם זיי האבען געוואוסט, אז עס ווערען געמאכט בעמי-הונגען צוריק אויפצושטעלען די יודישע ספארט-פלאצובקע, אבער דער פרייז פון צוויי צווייט—ראנגיגע פוסבאליסטען און א... פינג-פאנגיסט איז ווייזט אויס געווען בעהנטער.

אויף וואס פארא אופן מ׳האט געוואונען די דאזיגע מענשען, וואלט זיך אייגענטליך געלוינט בעזונדער אפצושטעלען, ווי אזוי מ׳האט זיך ליצי-טירט מיט די פרייזען און קארומפירט יונגע ספארט לער, וועלכע האבען ביז דעמאלט בעטריבען ספארט צוליב פיזישער ערציהונג.

אונז וואונדערט בלויז, וואס אין דעם נישט-געשמאקען האנדעל, האט זיך אויך, אויסער „מכבי" בעטייליגט „בר-כוכבא", וועלכע האט געהאט א לאנגע טראדיציע פון ערנסטער און אחריות׳פולער ארבייט אין אונזער שטאט.

D.

עסטרייך — פוילען 2:5 (1:3)

די רעפרעזענטאטיווע פוילישע פוסבאל-מאנ-שאפט אונטער דער אנפיהרונג פון פולק. גלאביש און פערבאנדס-קאפיטאן קאלוזשא, איז נאך שבת איינדערפריה אנגעקומען קיין וויען צו שפילען א צווישען-מלוכה׳שען מעטש מיט דער עסטריי-כישער וואונדער-רעפרעזענטאנץ, וועלכע איז בע-ריהמט אין דער גאנצער וועלט.

די רעפרעזענטאנץ איז אנגעקומען פארטאגס. נישט קוקענדיג דערויף האבען אויפ׳ן באהנהויף אפגעווארט דער לייטער פון עסטרייכישען פוס-באל-פערבאנד הוגא מייזעלי און פיל ספארטלער. סאיז אויך ׳געווען אנוועזענד א פארשטעהער פון דעם פוילישען קאנסולאט. גלייך פון דער באהן זענען די שפילער אוועק אין האטעל. נאכמיטאג איז די פוילישע עקספעדיציע אויפגענומען געווא-רען דורכ׳ן פוילישען געזאנדטען אין עסטרייך מינ. גאווראנסקי.

דער מעטש איז פארגעקומען זונטאג נאכ-מיטאג און האט צוגעצויגען א ריזיגען ספארט-עולם פון 25 טויזענד מענשען. דער באדען איז גליטשיג און נאס צוליב׳ן רעגען. עסטרייך האט בעסער געשפילט, דערגרייכענדיג די טויערען דורך האנעמאן, פאגעל און פעדער. פוילען האט דערגרייכט די טויערען דורך מאטיאס׳ן.

שפאניען — דייטשלאנד 1:2

לאדז — ווארשא 2:1 (1:1)

נעכטען איז אין לאדז פארגעקומען א צווי-שען-שטאטישער מעטש וועגען א בעכער צווישען די רעפרעזענטאנצען פון לאדז און ווארשא.

די מאנשאפטען האבען זיך פאר׳ן ריכטער הי. אנדזשעיאק געשטעלט אין פאלגענדע צוזאמענ שטעלען:

ווארשא — קארניעיעווסקי, יעלסקי, קרישינסקי זייכטער, סראטשינסקי, פושעושדזשיעצקי, קרוק, שטשעפאניאק, סמאטשעק, ליסאקאווסקי. טשי-לעווסקי.

לאדז -- פיאסעצקי, פליגעל, פראנקסוס, פעגזא 1 און 2, קאוואלסקי, קרול, סאוויאק, קרולע-וויעצקי, הערבסטרייך, פאלטשעווסקי.

דער מעטש איז געווען פול מיט זעהר אינטע-רעסאנטע מאמענטען. דאס שפילען האט אנגע-הויבען די לאדזער מאנשאפט. דעם ערשטען אנ-גריף רייסט דער ריכטער איבער צוליב „אויפזייד". דער לאדזער אנגריף גרייפט עטליכע מאל אן דעם געגנער׳ס טויער. ערנסטע מאמענטען רא-טעווען די פערטיידיגער אויף קארנערען. דאס שפילען איז דא זעהר אינטערעסאנט. דער ווארשעווער אנגריף פיהרט אדורך א רייה כרעכטיגע אק ציעס .זיי ווערען אבער נישט אויסגענוצט.

דאס שפילען איז א גלייכעס. ביידע צדדים נוצען נישט אויס פיל. גינסטיגע מאמענטען.

דאס ערשטע טויער שיסט פאר דער ווארשעווער רעפרעזענטאנץ אין דער 30 מינוט ליסאקאווסקי. באלד דערויף פיהרט הערבסטרייך א-דורך א רייה אנגריפען און נאך א קאמבינאציע קרול, סאוויאק, הערבסטרייך שיסט דער לעצטער א הערליך טויער.

אין די לעצטע מינוטען האט הערבסטרייך, קרול און סאוויאק א געלעגענהייט צו פערגרעסערען דעם רעזולטאט. די מאמענטען ווערען אבער נישט אויסגענוצט.

דער רעזולטאט ביז דער פויזע איז 1:1.

אין דער צווייטער העלפט האט מעהר פון שפילען די ווארשעווער מאנשאפט, הגם דער לאדזער אנגריף שאפט פאר׳ן געגנער׳ס טויער פיל ערנסטע מאמענטען. דער ווארשעווער טויער-מאן קארניעיעווסקי ראטעוועט אבער זעהר פיל. די פערטיידיגונגס-ליניע פון דער לאדזער מאנ-שאפט פאלט אפ פון די כוחות. דאס נוצט אויס דער ווארשאווער אנגריף. קרוק, סמאטשעק און טשי שעווסקי ווערען נישט געהיטען פון קיינעם און שאפען אונטער׳ן לאדזער טויער פיל ערנסטע מא-מענטען. איין מאמענט אזא ווערט דורך סמאטשעק אויסגענוצט, וועלכער ענדערט דעם רעזולטאט אויף 1:2. דער דאזיגער רעזולטאט בלייבט שוין ביז׳ן סוף נישט געענדערט.

אין אלגעמיין האט זיך די ווארשעווער מאנ-שאפט פיל בעסער רעפרעזענטירט.

דעם מעטש האט בייגעוואוינט א 3000-קעפי-גער עולם.

שלעזיען — לעמבערג 2:5

קראקא — פויזען 2:6

גלייוויץ — שלעזיען 2:4

טשענסטאכאוו — קאטאוויץ 3:4

לייכט=אטלעטישער מעטש
„ל.ק.ס." — „א.ז.ס." 63:44

נעכטען פארמיטאג איז אויפ׳ן „ל.ק.ס."-פלאץ פארגעקומען א לייכט-אטלעטישער מעטש צווישען דער ווארשעווער „א.ז.ס." און „ל.ק.ס.".

די פערמעסטונגען האט בייגעוואוינט א קליי נער עולם, מחמת דעם, וואס פאראיאהרען זענען די רעקלאמירטע בעסטע „א.ז.ס."-אטלעטען נישט געקומען.

די רעזולטאטען פון די בעזונדערע פערמעס-טונגען זענען געווען פאלגענדע:

100-מעטער-לויף: 1) קאזשליצקי (אזס) 11,2 סעק. 2) פאשקאווסקי.

הויך-שפרונג: 1) פלאוטשיק (אזס) 1 מע טער 85 צענט. 2) איוואנאווסקי 1.75.

קויל-ווארף: 1) זשעלעניעווסקי (אזס) 13,23 2) בלאשטשיק (לקס).

800-מעטער-לויף: 1) מילער (אזס) 2 מי-נוט 8,4 סעק. 2) טשעכאווסקי.

200-מעטער-לויף: 1) קאזשליצקי (אזס) 24 סעק. 2) ווראבלעווסקי (לקס).

ווייט-שפרונג: 1) שווארצאווסקי 6 מעטער 58 צענט.- 2) באדיאנסקי (לקס) 6 מעטער 34 צ.

שטאפעטען-לויף 4 מאל 100: 1) א.ז.ס. 46 סעק. 2) ל. ק. ס.

5000-מעטער-לויף: 1) דובליצקי, 2) זשאק ביידע פון א.ז.ס.

שוועדישע שטפעטען (400 + 300 + 200 + 100 מעטער)

1) א. ז. ס. 2 מינוט מיט 11 סעק.

2 ל. ק. ס. 2 מינוט מיט 17 סעק.

די אלגעמיינע פונקטאציע פון מעטש איז 63:44 פאר א. ז. ס.

ציקליסטען=געיעג פון לאדזער ראדיא

די לאדזער ראדיא סטאציע האט נעכטען ארגאניזירט א ציקליסטען געיעג פאר איהרע אבא נענטען, צום געיעג האבען זיך געמאלדען 33 ציקליסטען, דערונטער פיל פרויען.

פון דער צאהל 33 זענען בלויז 2 געווען מיטגלידער פון ספארט פעראיינען.

ציקליסטען=געיעג קראקא — טארנאוו — קראקא

נעכטען איז פארגעקומען ביי 103 אנטייל נעהמער דאס ציקליסטען געיעג אויפן שטח קרא קא — טארנאוו — קראקא אויף א שטח פון 180 קילאמעטער. דאס ערשטע ארט האט פערנומען קאלאדזשעי טשיק (ווימא-לאדז).

אפשר, וועט שוין נעהמען א סוף
צו די ווילדע האנדלונגען איבער יודישע ספארטלער

די סקאנדאליעזע דעציזיע אין קאמף פון יודישען באקסער ווראווינסקי מיט טאסטורטשאק׳ן האט דאס מאל ארויסגערופען דעם פערשטענדליכען שטורם אין דער ספארט=וועלט. עס איז טאקע נישט דאס ערשטע מאל, ווי די אונזערע „אביעקטיווע" ריכטער פעלשען פראטאקאלען פון קאמפען מיט יודישע באקסער, אבער דאס מאל האבען די ריכ= טער ארויסגעפיהרט פון גלייכגעוויכט אפילו דעם פוילישען קלוב און די פיהרער אין וועמענס פארבען פאסטורטשאק, האט געקעמפט. אלע אהן אויסנאהם ספארט-טוער האבען אויסגעדרוקט זייער פראטעסט געגען דער דאזיגער עוולה לגבי דעם יודישען באקסער און פערלאנגען, אז די ריכטער, וועלכע האבען געפיהרט דעם קאמף לעוואנדאווסקי, מילש און שראטא זאלען איזאלירט ווערען פון דער ספארט-בעוועגונג.

איצט ווערט געפיהרט אנ׳אויספארשונג ארום דעם ענין, מיר גלויבען, אז צום גוטס פון ספארט, וועט ארויסגעגעבען ווערען די לייט זייער פער דינטען פסק. דאס וואס איז פארגעקומען אויף דעם מעטש מיטן קאמף טאר זיך מעהר נישט איבער-חזר׳ן, אבער ביז עס וועט ארויסגעטראגען ווערען דער אורטייל איבער די מענשען, מוזען זיי אפגע שטעלט ווערען פון זייערע רעכטען, זאלען זיי זיך שוין מעהר נישט בעטייליגען אין באקס-אימ-פרעזעס.

מיר ווארטען אויפן אורטייל. דאס ווארט האט איצט דער ריכטער-אמט.

בר-כוכבא — הכח 3:0

שבת איז פארגעקומען א פריינדשאפטס- מעטש צווישען די דערמאהנטע צוויי מאנשאפטען. „הכח" געפינט זיך אין סוף פון דער טאבעלע פון „א"— קלאס און „בר-כוכבא" אין סוף פון דער טאבעלע פון „ב"-קלאס. די מפלה פון „הכח" איז נישט קיין בערעכטיגטע און די הכח-לייטונג האט זיך נישט מיט וואס צו פערענטפערען. הכח איז ארויסגעטרעטען אין פאלגענדען צוזאמענשטעל: ראפאפארט, זאקליקאווסקי, נאט, קאפלעוויטש, מלי-נארסקי ,לודזקי, קאלסקי, ארענאוויטש, מאר - גענשטערן, סעגאל, זיסמאן.

בר-כוכבא האט איבערראשט און מען מוז מודה זיין, אז די מאנשאפט האט גוט געשפילט.

די טויערען פאר בר-כוכבא האבען דערגרייכט אילעוו און קראוזע

פון וועלט=פער=באנד „מכבי"

6=ער אלגעמיינער צוזאמענפאהר פון „מכבי"=פערבאנד

אין מאנאט יוני וועט פארקומען דער 6-ער אל-געמיינער צוזאמענפאהר פון „מכבי" פערבאנד אין פוילען. דער גענויער טערמין וועט בעשטימט ווערען אין דער נאהענטסטער צייט.

באקסמייסטערשאפטס=שפילען פון „מכבי"-פערבאנד

די היי-יאהריגע מייסטערשאפטס-שפילען פון באקס וועלען פארקומען אין מאנאט נאוועמבער און נישט ווי עס איז פריהער פאראויסגעזעהן געווא-רען אין די טעג פון 10—12 מאי.

צענטראלער לאגער פאר אינסטרוק-טארען פון „מכבי"-פערבאנד אין סקאלע

אזוי ווי יעדעס יאהר ארגאניזירט אויך היי-יאהר דער „מכבי" פערבאנד א צוגרייטונגס-לאגער פאר אינסטרוקטארען און אינסטרוקטארינס אין א שעה-נער בארגיגער געגענד אין סקאלע. די קורסען וועלען פארקומען:

1) א צוגרייטונגס-קורס פאר טורנערינס פון 3 ביז׳ן 30 יולי.

2) דערגענצונגס-קורס פאר פארטורנערינס פון 3—30 יולי.

3) א קורס פאר פארטורנער פון 30—3 יולי.

4) דערגענצונגס-קורס פאר אינסטרוקטארען (אבסאלווענטען) פון 30—3 יולי. חוץ דעם ווערט ארגאניזירט א ספעציעלער קורס פאר לעהרער-רינס פון „תרבות". דער פראגראם וועט זיין צוגעפאסט צו די פאדערונגען פון די פאווישעכנע שולען. דער אויבנדערמאנטער קורס וועט פארקומען די טעג פון 19 יוני ביז׳ן 2 יולי. דער אפצאהל בעטרעפט פאר 2 וואכען 15 זל., פאר 4 וואכען 30 זל.

אלע אנטיילנעהמער אין לאגער געניסען פון א באהן-הנחה אין דער הויך פון 82 פראצ. אנ-מעלדונגען דארפען געשיקט ווערען דורך דעם קלוב שפעטסטענס ביז׳ן 1 יוני. (אויף דעם לעה-רער-קורס גלייך אין „מכבי"-צענטראלע — ווארשע ארלע 6 וו. 23). צו דער אנמעלדונג דארף צוגעלעגט ווערען א פ.ק.א.-בעשטעטיגונג פון די איינגעצאהלטע געהעריגע אפצאהלען אויף פ.ק.א. קאנטא נר. 29314 ד"ר איצקא לייפונער ווארשע

אין צוזאמענהאנג מיט דער בעגרעניצטער צאהל ערטער, וועלען האבען פארצוג די, וועלכע וועלען זיך פריהער מעלדען.

ספארט=אימפרעזע אין ל"ג=בעומר

אזוי ווי יעדעס יאהר, וועט אויך היי יאהר דער „מכבי" פייערען לג-בעומר. די צענטראלע צושיקט צו די קלובען גענויע פראגראמען פון ספארט-אימפרעזען און פאדערט אויף די קלובען צו מאכען די געהעריגע צוגרייטונגען.

דער צ. ק. האט צונויפגערופען א זיצונג פון פארשטעהער פון אלע ווארשעווער ספארט-קלובען, כדי אויסצואַרבייטען דעם געהעריגען פראגראם פאר די היגע קלובען. אויך אויף דער פראווינץ. דארפען זיך אלע קלובען פערשטענדיגען בנוגע די לג-בעומר-פייערונגען.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענד.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזע

מאָרגען די פייערליכע ייוו"א אַקאַדעמיע
ארויסטריט פון יעקב לעשטשינסקי, רעדאַקטאָר אוגער, און זלמן רייזען

דער יודישער וויסענשאַפטליכער אינסטיטוט אין ווילנע פייערט דעם 10-יעהריגען יובל פון זיין עקזיסטענץ, אין דער קורצער צייט פון 10 יאָהר ארבייט האָט די דאָזיגע אקאדעמיע פון דער יודישער וויסענשאַפט אדורכגעפיהרט א קאָלאָסאַלע ארבייט אין אַלע הינזיכטען און דאָס איז איצט דאָס איינציגע אָרט וואו ס'קאָנצענטרירט זיך איצט דאָס יודישע וויסען, קונסט און וויסענשאַפט, דער אינסטיטוט איז געוואָרען אונזער איינציגע יודישע הויכשול און וועלכען ס'שטודירט די יודישע בילדונגס - דורשטיגע יוגענד פון דער גאנצער וועלט.

דער ייוואָ-הודש וועט זיך אָנהויבען מיט א גרויסער, פייערליכער אקאדעמיע, וועלכע וועט זיין א מאַניפעסטאַציע פאר דער יודישער קולטור בכלל און פארן יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט בפרט.

אין דער אקאדעמיע, וועלכע וועט פאָרקומען אין זאל פון פילהארמאָניע דינסטאָג דעם 14 מאַי, וועלען זיך בעטייליגען די וויסענשאפטלער און קול-טור-טוער: יעקב לעשטשינסקי, רעד. י. אוגער, און זלמן רייזען. א חוץ א קינסטלערישען טייל, אוים געפיהרט פון דעם „שיר כאָר" און ה' ארטור באַלזאַם.

קיין שום יודישער אינטעליגענט וועט נישט אדורכלאָזען פון צו בעטייליגען זיך אין דער גרויסער קולטורעלער אימפּרעזע און יעדער יודיש-דענ-קענדער יוד, וועט דאָקומענטירען זיין מיטהילף אין דער גרויסער און אומענטבעהרליכער ארבייט פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט.

—=—

א גרוס פון „אַראַראַט"

דער ערשטער אויסלאַנד-טורנע פון אונזער בעריהמטען און בעליבטען קליינקונסט-טעאַטער „אַראַראַט" (קינסטל. אנפ. משה בראָדערזאָן) האָט זיך אָנגעהויבען אין אַ מזל'דיגער שעה, און ווי מיר דערוויסען זיך, האָבען די גאַסטשפּילען אין פאַריז, אין איינעם פון די גרעסטע וועלט-טעאַטערס, „מיטיאַליטע" אַ-אויסערגעוועהנליכען ער-פאָלג. דער „אַראַראַט" איז אין פאַריז בעגעגענט געוואָרען מיט האַרציגער, ענטוזיאַסטישער אָנער-קענונג און ליבשאַפט, ווי אַ-אַנגעלייגטער, לאַנג-דערוואַרטעטער גאַסט אָדער קרוב, און סיי די צעהנדליגער טויזענטער פאַריזער יודען, סיי די מאַסגעבענדע ערנסטע פרעסע קאָן זיך גאָרנישט אָפּלויבען פאַר דער יוגענדליכער פרייד און האָ-פערדיגקייט, וואָס די טאַלאַנטפולע אַראַראַטלער האָבען מיט זיך מיטגעבראַכט.

די גאַסטשפּילען אין פאַריז האַלטען זיך שוין ביים פערענדיגען (זיי וועלען האָבען געדויערט פינף וואָכען) און לויט'ן געשלאָסענעם קאָנטראַקט, דאַרף נאָך דער „אַראַראַט" שפּילען צוויי חדשים אין בעלגיע, האָלאַנד און ענגלאַנד. עס זענען אויך אָנגעקומען איינלאַדונגען פאַר איהם פון אַמעריקאַ, עסטרייך, שווייץ, באַלטישע לענדער, רומעניען, ס'איז נאָך אָבער נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען צי די לייטונג פון דעם טעאַטער וועט

ד' דאָזיגע פּראָפּאָזיציעס היי-יאָהר אָנגעהמען, ווייל לכתחילה איז דורך איהר געפּלאַנט געוואָרען, לויט'ן מוסטער פון די פערגאַנגענע יאָהרען, אַ בליץ-טורנע איבער דער פוילישער פּראָווינץ ערב דעם הערבסט-און ווינטער-סעזאָן אין וואַרשאָ. אין דער נאָהענטסטער צייט וועט דער דאָזיגער ענין דעצידירט ווערען.

דערווייל שיקט איבער דער „אַראַראַט"-אַנ-סאַמבל (שיינע מרים, מאשע פעטערמאַן, אַלמא שמאַראַגד, ש. דזשיגאַן, י. שומאַכער, ש. גאָלד-שטיין, מ. פולאַווער, י. בירנבוים, י. בערגמאַן, מ. קאָן, ב. שוואַרצשטיין, הערץ רובין) דורך אונזער פערמיטלונג די האַרציגסטע גריסען פאַר אַלע זיינע פריינד און פערעהרער

DR. MED. H.
Różaner
ספעציאַליסט פאַר
הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראַנק.
NARUTOWICZA 9,
tel. 128-98.
נעמט אָן פון 9-1 פאַרמ. און פון 5-9.

געעפענט די אויסשטעלונג פון יאָאכים קאַהאַנע

אין לאָקאַל פון בני-ברית איז שבת נאָכמיטאָג פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון יאָאַכים קאַהאַנעס אויסשטעלונג. צו דער ערעפנונג זענען געקומען אַ סך געסט, פאָרשטעהער פון דער קונסט, פרעסע, געזעלשאַפטליכע טוער א. ד. גל.

דער קינסטלער אַליין האָט געגעבען ערקלע-רונגען וועגען די אויסגעשטעלטע עקספּאָנאַטען. פון די נייע זאַכען האָט אַלעמענס אויפמערק-זאַמקייט ספּעציעל צוגעצויגען דאָס בילד פון רמב"ם אויסגעקלאַפּט אין מעטאַל.

די זאָנדערבאַרע אויסשטעלונג פון דעם בע-קאַנטען קינסטלער מעטאַלאָ-פּלאַסטיקער האָט אַרויס גערופען אַ גרויסע פאַראינטערעסירונג אין די היגע געזעלשאַפטליכע קרייזען.

עס איז צו ערוואַרטען, אַז די אויסשטעלונג וועט האָבען דעם פערדינטען ערפאָלג.

א פאָרטראַגס-אָוועגד
וועגען יודישע ווירטשאַפטליכע פּראָבלעמען

היינט מאָנטאָג אָוועגד קומט פאָר אין סוחרים פעראיין, פּיעטרקאָווער 73, דער פאָרטראַגס-אָוועגד פון ד"ר לעאָן בראַמסאָן, פאָרזיצענדער פון דער „אָרט"-צענטראַלע אין פאַריז (ג. דעפּוטאַט פון דער ערשטער דומע) און ד"ר יצחק שיפּער פון וואַרשאָ (ג. סיים-דעפּוטאַט) אויף דער טעמע: ווי אַזוי קאָן מען געזונד מאַכען דאָס יודישע ווירטשאַפטליכע לעבען.

פון „מרכז בעלי-מלאכה דתיים"

אין לאָקאַל פון „מזרחי" איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג איינגעאָרדענט דורך דער לאָדזער אָפּטיילונג פון „מרכז בעלי-מלאכה דתיים".

די פערזאַמלונג ווערט ערעפענט דורכ'ן פאָרזיצער ה' דאָבושינסקי, מיט אַ איבערבליק איבער דער לאַגע פון דער בעוועגונג.

נאָכדעם ווי דער גאַסט ד"ר שפּיראָ רעדט-אַרום די נאָהענטע אויפגאַבען, וועלכע שטעהען פאַר די רעליגיעזע האַנדווערקער, אין צוזאַמענ-האַנג מיט'ן נייעם שעדיול, בעקומט דאָס וואָרט דער פאָרזיצער פון לאָדזער „מזרחי" ה' מ. העלמאַן, צו זיין רעפּעראַט „אונזערע פאָדע-

רונגען צום נייצענטען ציוניסטישען קאָנגרעס."

דער רעדנער שילדערט פאַר די פערזאַמעלטע דעם שווערען קאַמף וועלכען דעם מזרחי קומט אויס צו פיהרען מיט דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און זאָגט, אַז די עקזעקוטיווע רעכענט זיך נישט מיט די פאָדערונגען און וואונשען פון דער אָפּאָזיציע, און האָט בעשטימט נישט מעהר ווי 500 פונט אויף די רעליגיעזע הצטרכותין פון א"י ישוב. דער רעדנער קריטיקירט אויך די „ליגע". און אַפּעלירט צו די פערזאַמעלטע צו שטעלען זיך אין דינסט פאַר דער שקל-אַקציע.

רמב"ם-פייערונג

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 800-סטען יובילע-אום-יאָהר פון רמב"ם און די פייערונגען, וואָס ווערען איינגעאָרדענט אומעטום צוליב דער דאָ-זיגער געלעגענהייט קומט פאָר דינסטאָג אין לאָ-קאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אַ פער-זאַמלונג. וועגען לעבען און שאַפען פון בעריהמ-טען יודישען דענקער און געלעהרטען וועלען רעפערירען: רעד. י. אוגער און ד"ר י. פרענ-קעל, איינלייטונג — ה' משה לימאַן.

ראַדיאָ-פּראָגראַם
מאָנטאָג, דעם 13 מאַי

9,36 גימנאַסטיק, 6,50 פּליטען, 8 אודיציע פאַר שולען, 8.05 אודיציע פאַר פּאַבראָוצעס, 11.57 צייט סיגנאַל, 12,03 ידיעות, 12,05 קאָנ-צערט, 12.45 שמועס פאַר פרויען, 12,55 ידיעות, 1.05 קאָנצערט, 1,55 עקספּאָרט, 2 פּליטען, 3,35 בערזע, 3,45 פּליטען, 4,30 לעקציע דייטש, 4,45 פּליטען, 5 שמועס פאַר קינדער, 5,15 טראַנס מיסיע פון דער פּאָליציי, 6 פילם איבערזיכט, 6,10 לידער, 6,30 ראַטגעבער פאַר טוריסטען און ספּאָרט, לער, 6,40 לידער, 7,15 פּאַפּערי, 7,25 ספּאָרט, 8 רעפּערטאַט. 8,45 ידיעות, 9 סימפ. קאָנצערט 10,35 רעקלאַמע קאָנצערט, 10,50 מוזיק, 11 ידיעות, קאָמוניקאַטען.!

Dr.
Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
נעמט אָן אין הויט- און וועגערישע
קראַנקהייטען, מענער-שוועכע
פון 8-11 ביי טאָג און פון 4-9 אָוועגד

„ווינער נעכט"
RAMON NOVARRO [illegible]
אנהייב פון די סעאַנסען: אין געוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 1.30 ביי טאָג
אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבען. דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט.

מאָרגן און פאָלגענדע טעג
גרויסע פרעמיערע!
אין דער הויפּט-ראָל

קלאַנג-קינאָ
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס
הויזפערקויפערס און אַגענטען ווע-רען געזוכט צו קאָסמעטישע אַרטיקלען, צו ערפאַהרען פון 8-10 פריה ביי מ. שעפּס, מאַגיסטראַצקאַ 16. 7631

פערשידענעס
איך נעהם אָן אויסצולערנען סווי-טערס, ווי אויך נייען אויף מאַשינען דורך אַ קורצע צייט. זגערזשער 28, וואוינונג 39. 7632

היגיענישע
דראָט-מאַטראַצען
איז צו בעקומען ביליג ביים טאַפּעצירער
I. Bresler פּאָלודניאָווא 10

די בעסטע לאָדעס בעקומט מען נאָר אין דער בעקאַנטער צוקערניע קוש-מיראַק, שרודמיעסקאַ 11, טעל. 211-54.

צו פערמיטען אַ זוניג צימער מיט צוויי פענסטער מיט אַלע בעקוועהמליכ-קייטען, ס'קען זיין פאַר אַ פּאָר-פּאָלק. — פּאָלודניאָווא 24, וו. 12. 7636

Dr. med.
GUSTAW KOHN
[illegible] אַסיסטענט פון דעם גינעקאָלאָגישען קליניק אין פּאַריז ספּעציאַליסט פאַר פרויען-קראַנקהייטען און שוואַנגערשאַפט. דיאַטערמיע עלעקטראָקאָאַגולאַציע נעהמט אָן איז לאָדז
פּילסודסקיעגאָ 51, טעל. 170-03
נעהמט אָן פון 10—12 און פון 4—6 נאָכמ.

Dr. med.
MARJA KOHNOWA
געוו. אַרצט פון אויגען-קליניק אין ווין
ספּעצ. פאַר אויגען-קראַנקהייטען
לאָדז, פּילסודסקיעגאָ 51,
טעל. 170-03.
נעהמט אָן פון 10—12 און פון 4—6 נאָכמ.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אָן פון 2—3 און פון 6—8 אָוו.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
שערפּליעז 37 (בענעדיקטאַ) 6.
נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

Dr. MICHAŁ URBACH
אינערליכע און נערווען-קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ZAWADZKA 15, tel. 148-89.
נעמט אָן פון 8—2 נ"מ און פון 6—9 אָוו. נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—6 נאָכמ.

Wielki Wybór Wiecznych Piór
Wszelkich systemów
REPERACJA NA MIEJSCU
FABRYKA KSIĄG HANDLOWYCH
L. J. LUKSENBURG
ŁÓDŹ, NOWOMIEJSKA [illegible]

וועגערלאָגישעס אַמבולאַטאָריום
ספּעציעל פאַר וועגערישע קראַנקע און מענער-שוועכע.
עמפּפאַנגס-שטונדען פון 12—2
לעטשניצע
זגערזשער 17.

א שותף
מיט 3000 זל. צו פּראָדוצירען אַ עלעקטרישע נייהייט, ווערט געזוכט. אָפּפערטען אין אַדמיג. פון דער צייטונג אונטער „עלעקטרישע נייהייטען".

ד"ר
ס. קאַנטאָר
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען (מענער-שוועכע)
פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45.

Dr. med.
D. Frid
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף זאַוואַדזקאַ 16a
פּאַרטער 1 שט. טעל. 224-78
נעמט אָן פון 9-10 און פון 5-7 אָוו.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אָן פון 4-8 אָוועגד.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8-11 און פון 4-8 אָוונט
זונטאָג פון 10-12 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזן

פאַר שעכטעל-מאַכער, ליניער, בוכבינדער און דרוקערייען!
רעפּעראַטורען פון מעסערלעך
פערשידענע מאַשינען - טיילען
און שווייסונגען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER Łódź,
קאָנסטאַנטינער 11/13 11/13
(רוג ואַכאָדניאַ)

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פּראָגאָ, 1-טער שטאָק.
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמיטאָג.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. Med.
J. Schlosser
כירורג
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
צעגעלניאַנאַ 30 טעל. 122-16
נעהמט אָן טעגליך פון 4-7 אָוו.

Inż. A. RUSSAK
געשוואוירענער איבערזעצער
פאַר די פראַנצויזישע, רוסישע, יודישע און העברעאישע שפּראַכען
(אין בעצירק פון אַפּעלאַציע-געריכט)
נאַרוטאָוויטשאַ 47, טעל. 245-08.
די קאַנצעלאַריע ערלעדיגט אויך דאָקו-מענטען אין דייטש, ענגליש, איטאַליעניש.

לאָדזער יודישער לאַקאַטאַרען און כובלאַקאַטאַרען-פעראיין
געפינט זיך
אויף פּיעטריקאָווער 31, וו. 22.
טעל 264-38
דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אָוועגד. ס'ווערען געשריבען ביטעס ערטיילט עצות, אויסגעגליכט. סכסוכים און געפיהרט כל'ערליי דירות און עקסמיסיע-פּראָצעסען.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה
[illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.